

Referans
KÜRESEL

2 ŞUBAT 2009 PAZARTESİ

REFERANS GAZETESİNİN ÜCRETSİZ EKİDİR

BABACAN'A KOSOVA
ZİYARETİNDE DEİK
EŞLİK ETTİ

Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın Kosova ve Bosna Hersek'e gerçekleştirdiği ziyarete DEİK, işadamları heyetiyle eşlik etti.

HERKESİN GÖZÜ ONLARIN ÜZERİNDE

KÖRFEZ
ÜLKELERİ

Küresel mali kriz petrodolar milyarderi Körfez ülkelerine ilgiyi artırırken Türkiye de gerek tarihsel gerekse coğrafi olarak dirsek temasında bulunduğu bu ülkelerle ilişkilerini geliştirmek için “Ne yapmalı” sorusunu her gün daha fazla sormaya başladı. Mali krizin getirdiği karanlığı dağıtacak ışık doğudan mı yükselecek?

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, geçtiğimiz Aralık ayında Başbakan Erdoğan'ın da katılımcılara hitab ettiği DEİK Genel Kurulu'nda dünyanın geçirmekte olduğu dönüşüme şu sözlerle dikkat çekmişti: “Tarih bize bugünleri de gösterdi. İngiltere Başbakanı Körfez ülkelerini dolaşarak küresel krizden çıkış için yardım talebinde bulundu.” “Körfez ülkeleriyle nasıl bir ekonomik işbirliği geliştirebilir?” Bu soru sadece Türkiye'nin değil, tüm dünyanın gündeminde. Hidrokarbon kaynaklarından elde ettikleri gelir doğrudan ve dolaylı yollarla yabancı yatırım kapasitelerini, ihtiyaç duydukları müteahhitlik hizmetlerini, sanayi ve hizmet ithalatlarını, vatandaşlarının turizm harcamalarını, (bulundukları coğrafyanın kırılgan yapısı nedeniyle) savunma sanayi bütçelerini hep yüksek tutuyor. Bu anlamda Körfez ülkeleri hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ekonomiler için iyi bir müşteri. Özellikle de paranın eskisi kadar akışkan olmadığı 2009 için. Pekî, iyi niyet temennileri ve sahip olunan aşîkâr potansiyele dair vurguları bir kenara bırakalım: Türkiye ne yapmalı? Küresel, Körfez dosyasında sanayiden, yatırıma ve turizme, lojistikten, inşaatla ve hizmete kadar farklı sektörlerde faaliyet gösteren işadamlarının mali kriz sürecinde ve mali krizden sonra Türkiye-Körfez ortaklığı konusundaki görüşlerini aynı çatı altında topluyor ve Körfez ülkelerinin bir yatırım güzergahı olarak Türkiye'yi tercih etmelerinin muhtemel “nedenlerini” Küresel okuyucuları için masaya yatırıyor.

DEİK ÜYELERİ
KÖRFEZ ORTAKLIĞINI
DEĞERLENDİRDİ

Körfez bölgesinde yatırımı bulunan DEİK üyesi Türk şirketlerle de bir anket gerçekleştirdik: Sonuçlar çarpıcı. Yapılan ankette “Neden Körfez ülkelerinden Yatırım Çekemiyoruz?” sorusunu şirketlerin yüzde 82'si Türkiye'yi ve ekonomisini yeterince tanımamaları şeklinde değerlendiriyor. Şirketlerin yüzde 92'si ise üçüncü ülke ve bölgelerde ortak yatırımlar yapılabileceği ama bu imkânının değerlendirilemediği görüşünde.

NEDEN KÖRFEZ ÜLKELERİNDEN
YATIRIM ÇEKEMİYORUZ ?

%82

Türkiye'yi ve ekonomisini yeterince tanımıyorlar

KÖRFEZ ÜLKELERİ MALİ
KRİZDEN NE ZAMAN SIYRILIR ?

%32

2009 yılı içinde

ÜÇÜNCÜ ÜLKELERE ORTAK
YATIRIMLAR YAPABİLİRİZ AMA
BU İMKANI DEĞERLENDİREMEYORUZ

%92

Katılıyorum

DEİK 'KÖRFEZ ANKETİ'
SONUÇLARI VE
YORUMLARI

SAYFA 4-5'TE

KÖRFEZ ÜLKELERİNDEN TÜRKİYE'YE
DOĞRUDAN YATIRIM

				Ocak-Ekim	
	2004	2005	2006	2007	2008
43 milyon dolar	1.67 milyar dolar	1.78 milyar dolar	311 milyar dolar	283 milyon dolar	1.55 milyar dolar

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU ŞUBAT TAKVİMİ SAYFA 3'TE

DEİK'ten Körfez'e
yeni açılımlar

Mali krizin etkilerinin tüm piyasalarda hissedildiği günümüzde, Batı başta olmak üzere gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkeler, krizden en az etkilenmesi beklenen Körfez ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek üzere kollarını sıvadı. DEİK de Türkiye'nin bu yarıştaki kendine yer edinebilmesi için “2009 Körfez Stratejisi”ni hazırladı. Bu kapsamda, Şubat ayı süresince 1'i Cumhurbaşkanlığı diğeri ba-

kanlık düzeyinde olmak üzere Körfez ülkelerine 3 seyahat düzenleyecek olan DEİK, 2009'da Körfez bölgesine ilişkin faaliyetlerini yoğunlaştıracak. DEİK, 3-5 Şubat tarihlerinde Cumhurbaşkanlığı ile ilişkilerini geliştirmek üzere kollarını sıvadı. DEİK de Türkiye'nin bu yarıştaki kendine yer edinebilmesi için “2009 Körfez Stratejisi”ni hazırladı. Bu kapsamda, Şubat ayı süresince 1'i Cumhurbaşkanlığı diğeri ba-

KOSGEB Başkan Vekili Kaplan, Sanayi ve Ticaret Bakanı Çağlayan, TOBB/DEİK Başkanı Hisarcıkloğlu, DEİK İcra Kurulu Başkanı Yırcalı

DEİK ve KOSGEB
güç birliğine gidiyor

Türk ekonomisinin itici gücü KOBİ'lerin uluslararası piyasalara açılmasını sağlamak ve rekabet güçlerini artırmak amacıyla Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) işbirliği kararı aldı. Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, DEİK İcra

Kurulu Başkanı Rona Yırcalı ve KOSGEB Başkan Vekili Mustafa Kaplan'ın katılımıyla 14 Ocak'ta gerçekleştirilen imza töreninde konuşan TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, söz konusu protokol ile KOBİ'lerin, uluslararası piyasalara açılmasını sağlamayı, rekabet güçlerini artırmayı ve ekonomik krizlere karşı dayanıklı hale getirilmesini amaçladıklarını belirtti. **Sayfa 2**

Gulf Research Center
Knowledge for Allمرکز الخليج للأبحاث
المعرفة للجميع

DEİK GRC ÜYELİĞİNE KABUL EDİLDİ 12

Dünya Türk Girişimciler
Kurultayı İstanbul'da

DEİK bünyesinde faaliyetlerini özel amaçlı iş konseyi statüsünde sürdüren Dünya Türk İş Konseyi (DTİK), Dünya Türk Girişimcileri Kurultayı'nı 10-11 Nisan 2009 tarihlerinde “Küresel Güç Türkiye” temasıyla Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirecek. Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliği ile gerçekleştirilecek olan ve Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen'in desteklediği Kurultay'a Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılacağı bildiriliyor. Kurultay, Latin Amerika'dan, Asya'ya,

HİSARCIKLIOĞLU, TÜZMEN

Ortadoğu'dan, Afrika'ya ve Avrupa'ya dünyanın dört bir yanında ticari anlamda önemli başarımlara imza atan Türk işadamlarının, örgüt temsilcilerinin ve ekonomistlerin aralarında bulunduğu 2000 kişiyi aynı çatı altında buluşturacak. **Sayfa 11**

İŞSİZLİK SİGORTASI SAYFA 10

DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, ABD Ankara Büyükelçisi James Jeffrey, Türk-Amerikan İş Konseyi Başkanı Haluk Dinçer

Türkiye Washington perdesinde var

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)/Türk-Amerikan İş Konseyi, 23 Ocak'ta ABD'nin yeni Ankara Büyükelçisi James Jeffrey'in katılımıyla Çalışma Yemeği düzenledi. DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, Türk-Amerikan İş Konseyi Başkanı Haluk Dinçer ve çok sayıda iş adamının katıldığı toplantıda Amerika'nın seçim sonrası süreci ve ekonomik kriz gibi konulara değinildi. Büyükelçi Jeffrey toplantı sırasında yaptığı konuşmasında, Türkiye'nin ABD'de temsil edilmesine ilişkin sorulan bir soru üzerine, Washington ekranında bulunmanın önemine işaret ederek, "Türkiye Washington perdesinde var. Türkiye'den beklentiler yüksek. Uzun bir dostluğumuz var" şeklinde konuştu. Obama başkanlığındaki yeni yönetimin henüz her şeye karar vermiş olmadığını, bunun için biraz zaman gerektiğini ifade eden Jeffrey, "Ama iyimserlikle, Türkiye'nin önemli müttefik olduğunu bilerek başladık" dedi. Türkiye ile ABD'nin her konuda anlaşmak zorunda olmadığını belirten Jeffrey, iki ülke arasında en önemli problemin ne olduğuna ilişkin bir soruya şu yanıtı verdi: "Potansiyel konular var. Evet, Kıbrıs meselesi. İyi gelişmeler olduğunu duyuyoruz. Ermenistan Türkiye arasındaki ilişkiler de özellikle Abdullah Gül'ün Ermenistan ziyareti önemli. Pek çok şey değişiyor. Tabi bu biraz zaman alacak. Her iki taraf da bu süreci devam ettirmeli. Orta Doğu, giderek artan ABD-Türkiye işbirliği ne sahne olacak. Türkiye bölgede işbirliği konusunda en çok potansiyele sahip ülke."

Bollywood Hindistan'ı Türkiye'ye yaklaştıracak

Bollywood'un ünlü yönetmenlerinden olan Apoorva Lakhia'nın çektiği ve Bangkok'taki Hindistan Film Ödülleri sırasında tanıtılan 'Mission Istanbul' adlı aksiyon filminin Hindistan ile Türkiye arasındaki ikili ilişkileri geliştireceği belirtiliyor. Türk mobilya sektörü mensuplarını Hindistan'daki muhatapları ile buluşturmak üzere Türk-Hindistan İş Konseyi, Türkiye Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER) ve İstanbul İhracatçılar Birliği işbirliğinde 6-8 Ocak tarihlerinde düzenlenen Hindistan seyahatinde açıklamaya yapan Türk-Hindistan İş Konseyi Başkan Vekili Erdal Alkış, Türkiye'de çekilen ve Hindistan'ın yanı sıra 21 ülkede vizyona giren "Mission Istanbul" filmi sayesinde özellikle turizmde çok büyük bir patlamanın gerçekleşeceğini dile getirdi. İkili ilişkilerinin geliştirilmesinin en temel yolunun ülkelerin birbirlerini daha iyi tanımasını olduğuna işaret eden Alkış, 2009'da Hindistan ile Türkiye arasında yaklaşık 3 milyar dolarlık yeni bir ticaret hacminin oluşacağına dikkat çekerek, mobilya sektörünün bundan büyük pay alacağını anlattı. Hindistan'ı ziyaretinde 200'e yakın kurum ile görüşen Türk mobilya sektörünün temsilcilerinden oluşan 30 kişilik ekibin genel kanısı, 1 milyar doların aşan Hindistan mobilya pazarının Türk mobilyacılar için büyük bir fırsat olduğu yönündeydi.

DEİK, KOSGEB ile işbirliği protokolü imzaladı

Türk ekonomisinin itici gücü KOBİ'lerin uluslararası piyasalara açılmasını sağlamak ve rekabet güçlerini artırmak amacıyla DEİK ve KOSGEB işbirliği kararı aldı.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile işbirliği protokolüne imza attı. Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı ve KOSGEB Başkan Vekili Mustafa Kaplan'ın katılımıyla 14 Ocak'ta gerçekleştirilen imza töreninde konuşan TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, söz konusu protokol ile KOBİ'lerin, uluslararası piyasalara açılmasını sağlamayı, rekabet güçlerini artırmayı ve ekonomik krizlere karşı dayanıklı hale getirilmesini amaçladıklarını belirtti.

Türk özel sektörünün küresel ekonomi sisteme entegrasyonu için çalışmalarını sürdüren Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) ulusal KOBİ stratejisi kapsamında Türk ekonomisinin lokomotif konumunda olan küçük ve orta boy işletmelerin küresel piyasalarda etkin bir şekilde iş yapabilmesi için çalışmalar yürüttüğüne işaret eden Hisarcıklıoğlu, imzalanan DEİK-KOSGEB İşbirliği Protokolü'nün temel hedefinin, KOBİ'leri uluslararası piyasaya açmak olduğunun altını çizdi.

KOBİ'LERİN İHRACAT PAYINI ARTIRMAYI HEDEFLİYORUZ

DEİK'in Oda Temsilciliği Sistemi ile 25 ilde 31 ticaret ve sanayi odasında temsilciye sahip olduğunu ve bu yolla Türkiye'nin her tarafında bulunan KOBİ'lerle daha kolay irtibat sağladığını belirten TOBB DEİK Başkanı, "KOBİ'lerin uluslararası piyasalara açılmasını ve ekonomik krizlere karşı dayanıklı hale gelmesini sağlamayı, rekabet güçlerini artırmayı amaçlıyoruz. KOBİ'lerin teknik, ticari, finansal ve ortak yatırım konularında yurt dışındaki işletmelerle işbirliği kurmalarına ve uluslararası iş bağlantılarını yapmalarına katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Bu işbirliği ile DEİK'in İş Konseyleri ve dış

KOSGEB Başkan Vekili Kaplan, Sanayi ve Ticaret Bakanı Çağlayan, TOBB/DEİK Başkanı Hisarcıklıoğlu, DEİK İcra Kurulu Başkanı Yırcalı

pazarlardaki deneyimi ile KOSGEB'in KOBİ alanındaki deneyimlerinin birleştirilerek, KOBİ'lerin ihracat payını artıracak" şeklinde konuştu. Protokolün imza töreninde konuşma yapan Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan ise, SSK ve vergi borcu olduğu için KOSGEB kredilerinden yararlanamayan işletmelerin bugünden itibaren krediden daha rahat yararlanacağını bildirdi. İstihdam konusunda yapılan 5 puanlık indirimin işletmeler tarafından önemli şekilde kullanılmaya başlandığını dile getiren Çağlayan, geçen yılın Ekim ayında 5 puanlık indirimden yararlanan işletme sayısının 297 bin ve gerçekleştirilen indirim tutarının da 201 milyon 44 bin 630 YTL olduğunu kaydetti.

Ekonomi Koordinasyon Kurulunda (EKK) mevcut işletmelerin istihdamının korunması ve işten çıkarmaların önüne geçilmesi amacıyla Kısa Çalışma Ödeneği uygulamasından daha geniş şekilde işletmelerin yararlanmasını konusunda bir çalışma yapıldığını belirten Çağlayan, Kredi Garanti Fonunun da çalışmalarını sürdürdüğünü ancak buna ilave olarak yeni kredi garanti sistemiyle ilgili bir takım çalışmaların şu anda bakanlığının ve hükümetin gündeminde olduğunu söyledi. Çağlayan, bankalarla, reel sektör arasında mevcut krediler konusunda problemlerin yaşandığı bir ortamda bu çalışmanın son derece önemli açılım getireceğini ifade etti.

KOBİ'LERİN ERİŞİM ALANI GENİŞLEYECEK

DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, DEİK ile KOSGEB arasında imzalanan anlaşmanın, KOBİ'lerin küresel pazarlara ulaşma çabalarına büyük katkıda bulunacağına inandığını ifade etti. Türkiye ekonomisinde önemli rol oynayan KOBİ'lerin, çoğunlukla dünyanın farklı noktalarındaki pazarlara ulaşma konusunda erişim alanlarının göreceli dar olması nedeniyle güçlük çektiğini ileten Yırcalı, "Türk KOBİ'lerinin faaliyet gösterdiği sektörlerin yurtdışındaki paralellerini ve muhatapları saptayıp, iki taraf arasındaki köprü görevi görmeye gayret ediyoruz. Türkiye'nin hemen her köşesindeki işletmelere ulaşmak amacıyla DEİK olarak bir Anadolu Açık

lık Stratejisi geliştirdik. Bu strateji çerçevesinde ilk etapta Türkiye'nin 25 ilindeki 31 ticaret ve sanayi odasından birer temsilci seçerek DEİK'te kendilerini belirli bir oryantasyondan geçirdik. Bu yolla KOBİ'lerimiz, Anadolu'da, her biri yurtdışındaki bağlantılara hakim DEİK temsilcileriyle rahatlıkla irtibata geçme ve temsilcilerden yardım alma şansına sahip oldu" şeklinde konuştu. Yırcalı, ikinci etapta bu çalışmaların sınır bölgelerindeki illerde yapacaklarını oradaki KOBİ'lere de hizmet vereceklerini kaydetti. Yırcalı, KOBİ'lerin kriz şartlarından diğer büyük işletmelere göre daha çok etkilendiklerini ve toparlanma konusunda güçlük çektiklerini belirtti.

GÜÇLÜ YANLAR BİRARAYA GELECEK

KOSGEB Başkan Vekili Mustafa Kaplan da DEİK ile yapacakları işbirliği protokolü ile her iki kurumun güçlü yanlarını bir araya getirmeyi, KOSGEB'in uluslararası işbirliği desteklerinin etkinliğini artırmayı, DEİK hizmetlerinin KOBİ'lere daha etkin bir şekilde ulaştırılmasını sağlamayı ve KOBİ'lerin ihracattaki paylarının artırılmasının hedeflendiğini söyledi. Anlaşma sonucunda DEİK hizmetlerinden KOSGEB veri tabanında

ki işletmelerin özel bir indirimle yararlanabileceklerini belirten Kaplan, bu indirimin KOBİ'lerin DEİK'e olan ilgilerini de artıracaklarını kaydetti. Kaplan, mali kriz nedeniyle KOBİ'lerin karşılaşılabilecekleri pazar daralması ve yeni pazarlar bulunması noktasında büyük katkı sağlayacak olan bu işbirliğinin aynı zamanda 2009'da oluşturmayı planladıkları yeni destekleme modelinin de ana eksenlerinden birini oluşturacağını belirtti.

Şahenk: İlginç yatırım haberleri duyabiliriz

Türk işadamlarının global dalgalanma dönemini fırsata çevirebileceğini belirten Ferit Şahenk, "5-6 ay içinde memleket olarak çok ilginç yatırım haberleri duyabiliriz" dedi.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türk-Alman İş Konseyi Başkanı Doğu Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ferit Şahenk, Almanya Ankara Büyükelçisi Dr. Eckart Cuntz, Krone CEO'su Jürgen Föhrenbach ve Bild gazetesi Yayın Yönetmeni Kai Diekmann'ın katılımıyla İstanbul'da, Almanya Büyükelçiliğinin Yazlık Rezidansı'nda düzenlenen bir basın toplantısıyla Türk-Alman ilişkilerinin ve Türkiye'nin önündeki yeni döneme ilişkin bilgiler verdi.

Yeniden yapılan DEİK/Türk-Alman İş Konseyi'nin tanıtılması, İş Konseyi'nin iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik ciddi bir platform ve muhatap olduğunun vurgulanması ve İş Konseyi'nin önümüzdeki dönem öngörülen faaliyetlerinin aktarılması amacı ile düzenlenen toplantıya, Türk-Alman İş Konseyi Basın Komitesi üyeleri Doğan Yayın Holding CEO'su Mehmet Ali Yalçındağ ve işadamı Cüneyd Zapsu da katıldı. İki ülke arasındaki ticari ilişkilerin

Ferit Şahenk, ekonomik kriz döneminde Almanya ile işbirliğinin önem taşıdığını söyledi.

kriz döneminde öneminin daha da arttığına değinilen toplantıda, Dr. Eckart Cuntz, "İki ülke olarak önemli işleri birlikte yapıyoruz. Bu dönemde birbirimizin arkasında durmalıyız" dedi. Kriz döneminde Almanya ile işbirliğini her alanda geliştirimin büyük önem taşıdığına değinen Şahenk'e global krizin iki ülke arasındaki ilişkilerini ne yönde etkileyeceği hatırlatıldığında, "Pek çok kriz atıldı ama belki de en derini bu. Bu kriz likidite veya kredi krizi olmayı aştı. Güven krizine dönüştü. Aslında dünyada şu anda para var. Ama bu paralar bono

ve tahvillerde duruyor. İnsanlar parayı yeniden dolaşım sokmak için fiyatların biraz daha düşmesini bekliyor" diye konuştu. Türkiye'nin krizde bankacılık sektörü olarak bakıldığında yara almamış olduğunu belirten Ferit Şahenk şöyle konuştu: "Bu dönemde Türkiye'deki yabancı bankalar iyi sınav verdi. Ama genel olarak bakıldığında her Türk işadamı, "Acaba yarın ne olacak diye düşünmek zorunda. Bu yüzden fırsat olsa da bekliyor. Türklerin 5-6 ay sonra çok ilginç haberler vereceğini zannediyorum."

Türk-Özbek İş Konseyi karşı kanadıyla anlaştı

DEİK/Türk-Özbek İş Konseyi, 21-24 Aralık tarihleri arasında Özbekistan'a düzenlediği ziyaret sırasında iş konseyi karşı kanadıyla anlaşma imzaladı. Türk-Özbek İş Konseyi Başkanı Ruşen Çetin, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve Uludağ İhracatçı Birlikleri'nden (UIB) temsilcilerle birlikte geçtiğimiz Aralık ayında Özbekistan'a gerçekleştirdiği ziyaret sırasında iş konseyi karşı kanadının bulunmasının gerektiğine inandığını ve bu nedenle uzun süredir görüşmelerde bulunduklarını belirtti. Çetin konuya ilişkin olarak yaptığı açıklamada Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te yapılan görüşmeler sonucunda 1991 yılında kurulan Türk-Özbek İş Konseyi'nin karşı kanadının Özbekistan Ticaret ve Sanayi Odası olduğunu, Oda Başkanı Shaykhov Alisher Erkinovich'in karşı kanat başkanlığını üstlendiğini ve Türk-Özbekistan İş Konseyi'nin, her iki ülkede muhatap kuruluşlarını belirlemiş olduğunu iletti.

BABACAN: KOSOVA'YI DESTEKLİYORUZ

Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın Ankara'nın hem siyasi hem de ekonomik desteğini sürdüreceği mesajını vermek üzere Kosova'ya yaptığı ziyarete DEİK işadamları heyetiyle eşlik etti.

Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın 13-16 Ocak tarihlerinde Babacan, 17 Şubat'ta bağımsızlığının birinci yılını kutlayacak olan Kosova'ya ve geride bıraktığı savaşın yaralarını sarmaya başlayan Bosna Hersek'e gerçekleştirdiği ziyarete DEİK Türk-Kosova ve Türk-Bosna Hersek İş Konseyleri de eşlik etti. Kosova'nın bağımsızlığını ilan etmesinin ardından, ülkeyi ziyaret eden ilk Türk Dışişleri Bakanı olan Ali Babacan Kosova ziyaretinin hem siyasi ilişkilerin derinleşmesi, hem de ekonomik ilişkilerin ilerlemesi açısından önem taşıdığını söyledi. Ankara'nın "Avrupa'nın en genç cumhuriyetinde" Kosova Meclisi'nde konuşan Babacan, "Kader ortağınız Kosovalı Türkler, ülkenin siyasi hayatına olumlu katkılarda bulunmakta, Kosova devletinin geleceğine daima her platformda samimi şekilde destek vermektedir. Kosova'da Türk toplumunun mevcudiyeti ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin ve mevcut bağın daha da güçlendirilmesinde özel bir köprü rolü oynamaktadır" dedi. Bu temelden hareketle Kosova'nın kalkınmasını sağlamanın Türk özel sektörünün motivasyonlarından biri olduğuna işaret eden Babacan, Kosova'nın bağımsızlığını

kazanmasının ardından Türk yatırımcılarının Kosova'ya olan ilgilerinin de arttığını sözlerine ekledi. Dışişleri Bakanı Ali Babacan, ziyaretinde kendisine refakat eden heyette çok sayıda iş adamının bulunmasının bu ilginin en somut göstergesi olduğunu kaydetti ve Türkiye'nin önümüzdeki dönemlerde de Kosova'nın önde gelen ticaret ortaklarından biri olmayı sürdüreceğine inandığını ifade etti.

DEİK/TÜRK-KOSOVA İŞ KONSEYİ KURULUŞ ANLAŞMASI İMZALANDI

Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın ve Kosova Başbakanı Haşim Taçi'nin Türk-Kosova İş Konseyi toplantısında katılımcılara yönelik olarak gerçekleştirdiği konuşmanın ardından Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) bünyesinde Kosova'nın bağımsızlığını ilan etmesinin hemen ardından kurulan DEİK/Türk-Kosova İş Konseyi'nin kuruluş anlaşması imzalandı. 13 Ocak tarihinde DEİK bünyesinde 82. İş Konseyi olarak resmen kurulmuş olan Türk-Kosova İş Konseyi'nin anlaşmasını Kosova Ekonomi Odası Başkanı Besim Beqaj ile Türk-Kosova İş Konseyi Başkanı Zeki Çalışkan imzaladı.

KOSOVA'DA YATIRIMCILARA KAHRAMAN GÖZÜYLE BAKILIYOR

TAYLAN KARAMANLI

Scan Global Logistics (DEİK üyesi)

Globalleşen dünyada ticari faaliyetlerin ekonomik hacimlerle ölçeklendirildiği şu günlerde yeni pazar fırsatları yakalamak ve bunları yönetmek hayli güç. Özellikle bölgesel tehditler nedeni ile cesur girişimcilerin dahi tereddüt ettiği coğrafyalar, aslında birçok kişi için yeni fırsat anlamı taşıyor. Balkanların tam ortasında bu tanıma uygun, Türk girişimcilerine göz kırpan iki güzel pazar bulunuyor. Sunduğu olanaklar doğru değerlendirildiğinde sanılanın ak-

sine çok daha büyük ticari imkânların kapısını aralayan bu iki önemli pazar ile Türkiye'nin tarihi bağları da ticari rakipler karşısında Türk işadamlarına önemli avantajlar sağlıyor. Daha yakından bakacak olursak, 7 milyon tüketiciyi topraklarında barındırıyor gibi görünen Kosova Cumhuriyeti ve Bosna Hersek'in, çeşitli etnik bağlantılar dolayısıyla çok daha geniş çaplı bir tüketici tabanına ulaşmanın ilk basmağı olduğunu görmemiz mümkün.

Bugün her iki ülkenin de sınırlarında yaşayan Kosova ve Bosna nüfusunun çok daha fazlası Avrupa'nın diğer ülkelerine göç etmiş durumdadır. Bu toplulukların diğer bir özelliği de kendi içlerinde ki muhafazakar tutumlardır. Bu tutumun, Türk girişimcisi için anahtar niteliğinde olduğunu unutmamak gerekir. Ticari faaliyetlerin al-sat anlayışında yürütüldüğü Kosova'da üretim yapan ve bunu ihraç eden sadece iki işletme mevcuttur. Bugünlerde ucuz

işgücü ve devletin sağladığı yatırım teşviklerini iyi değerlendirecek girişimciler hem Kosova nezdinde hem de buna bağlı olarak AB ülkeleri ile güçlü ticari bağlantılar sağlayabileceklerdir.

Nitelikli insan gücünün var olduğu Kosova'da salt ticaret değil yatırım düşüncesinde olan girişimcilerin özellikle Prizren dolaylarında tarım ürünlerini işleme amaçlı yatırımların hızlı geri dönüşleri olacaktır. Ayrıca ülkenin Arnavutluk ile olan yakın bağları nedeni ile otomotiv yedek parça üretimi konusunda tesis kurmaları hem yerel pazarda hem de Avrupa genelinde ticari başarı sağlamalarına yardımcı olacaktır. İletişim kurmanın kolay olduğu Kosova'da her şey zaruri olduğu için Türk girişimcilerinin başarı hikayeleri yazmalarının önünde engel bulunmamaktadır. Ayrıca, yatırımcılara ülke genelinde kahraman gözü ile bakılıyor olması, bu ülkeye yatırım yapacaklar için sosyal anlamda da prestij sağlayacaktır. Bosna-

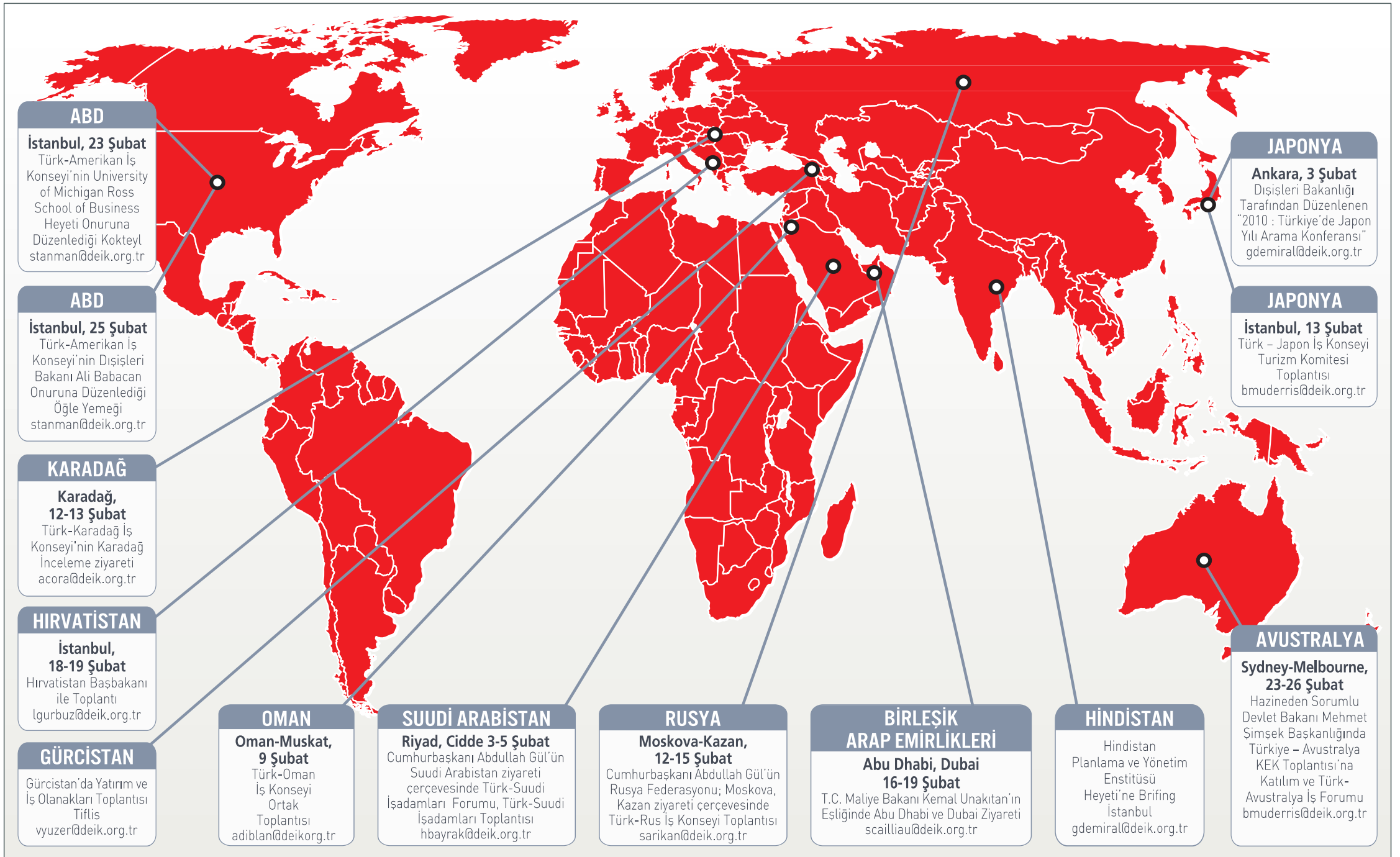
Hersek'in özellikle Saray Bosna kentini, Avrupa'nın Kudüs'ü ve dünyanın yeni Dubai'si olarak nitelendirmek abartılı olmayacaktır. Ülkenin yakın tarihte yıkımına neden olan savaşın etkileri halen tüm şehirlerde görülebilmektedir. Öte yandan yeniden yapılanma sürecinde olan Bosna'da Belçika modeli bir siyasi yapılanma söz konusudur. Savaş sonrası şehirlerin yapılmasına devam edilmektedir. Bu kapsamda gökdelenler şehri olarak tasarlanan Saraybosna'da inşaat sektörü yatırımcılar için ciddi anlamda bir cazibe noktası.

Özellikle yatırım malzemeleri imalatçıları için sıcak satışın gerçekleştirilebileceği bir alan. Taze meyve-sebzesini ithal eden durumda olan Bosna'da her alanda sera yatırımları yapmak ciddi bir kazanım olacaktır. Avrupa ile ekonomik ilişkilerini geliştirmek isteyen yatırımcıların adreslerinin bu ülkelerden geçmesi şarttır. Aksi durumda, kaçan fırsatların ardından bakmak durumunda kalacaklar.

İspanya'dan Türkiye'ye yeşil ışık

Türk-İspanyol İş Konseyi, İspanya ve Marmara bölgesinde faaliyet gösteren işletmeler arasında kurulabilecek muhtemel ortaklıkların ön görüşmesi niteliğinde, İspanya Ankara Büyükelçisi Joan Clos y Matheu'nun da katılımıyla 20 Ocak'ta bir Marmara ziyareti gerçekleştirdi. Ziyaret çerçevesinde İspanya Ankara Büyükelçiliği temsilcilerinden oluşan heyet, Balıkesir Sanayi Odası, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, Kocaeli Ticaret Odası, Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası ve bölgedeki İspanyol firmalarla görüşmeler gerçekleştirdi. İspanya Ankara Büyükelçisi Joan Clos y Matheu, İspanya'nın AB Başkanlığı'nı üstleneceği 2010 yılının ilk yarısını Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci açısından verimli değerlendirmek gerektiğini ileten Matheu, Marmara bölgesinde bulunan firmalarla yalnızca tekstil ve otomotiv sektöründe değil her alanda işbirliği yapılması gerektiğini dile getirerek, "Ortak yatırımları teşvik etmeye hazırız" dedi.

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU ŞUBAT TAKVİMİ

DÜNYADAKİ LİKİDİTE YETERSİZLİĞİNE CAN SİMİDİ

KÖRFEZ ÜLKELERİ

PRICEWATERHOUSECOOPERS

FARUK SABUNCU, TÜRKİYE VERGİ HİZMETLERİ ORTAĞI VE ORTADOĞU MASASI LİDERİ
SERKAN TARMUR, TÜRKİYE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ ORTAĞI
EBRU ÜNAYDIN, TÜRKİYE VERGİ HİZMETLERİ KİDEMLİ MÜDÜR
RUSLAN ABİL, TÜRKİYE DENETİM HİZMETLERİ KİDEMLİ MÜDÜR

Petrol fiyatlarının artış trendine girdiği 2002 yılından beri önemli ölçüde sermaye birikimi sağlayan Körfez ülkeleri (GCC, Gulf Cooperation Council) bugün dünya ekonomisinin baş oyuncularından biri olarak değerlendiriliyor. Petrol fiyatlarında son dönemde hızlı bir düşüş yaşanmış olsa da Körfez ülkeleri global ekonomik krizin sonucunda ortaya çıkan likidite yetersizliğinin aşılması için bir can simidi olarak gündemde yerini koruyor. Körfez sermayesinin Türkiye'de ilk büyük alımı 2005 yılında Türk Telekom ihalesi ile gerçekleşti. Daha önce Türkiye'de yatırım yapan yabancı sermaye içindeki payı yok denecek kadar az iken, özellikle Türk Telekom özelleştirmesinin ardından Körfez şirketlerinin ülkeye girişinin hızlandığı görülüyor. Hazinesin verilerine göre 2004 yılında bu bölgeden Türkiye'ye 43 milyon dolarlık giriş yaşanırken 2005'te bu rakam 1 milyar 675 milyon dolara, 2006'da 1 milyar 783 milyon dolara çıkmıştır. Buna göre Körfez ülkeleri doğrudan yabancı yatırımlarda 2005'de yüzde 20, 2006'da yüzde 10 paya sahip oldu. Bu şirketler Türkiye'de şimdiye kadar ağırlıklı olarak finans ve gayrimenkul sektörlerine yöneldiler, bununla birlikte sağlıktan taşımacılığa pek çok alanda da yatırımları bulunmaktadır.

Hazinesin en son Ocak ayında yayımlanmış olduğu bültenine göre 2008 yılında Körfezden Türkiye'ye giriş Kasım sonu itibarıyla 1 milyar 697 milyon dolardır. Bu rakam, tüm doğrudan yabancı yatırım tutarının yüzde 13'üne tekabül etmektedir. Buna göre Türkiye'nin yabancı sermaye kompozisyonunda halen AB ülkeleri başta gelmekle birlikte, son dönemlerde Körfez bölgesinden yatırımların da ağırlık göstermeye başladığı görülmekte.

NEDEN TÜRKİYE?

Türkiye'deki yatırım süreçleri boyunca danışmanlık verdiğimiz Körfez kökenli şirketler, Türkiye'ye olan yatırım, ülkenin ana ticari hatlar üzerinde stratejik olarak önemli bir konuma sahip, geniş ve hızlı büyüyen bir ekonomi olarak görmeleri ile ilişkilendiriyor. Siyasi ve ekonomik ilişkilerin canlandırılması yönündeki son dönemdeki çabalar da hiç şüphesiz tetikleyici bir faktör. Bunun yanı sıra genç ve büyüyen nüfus, hane halkı gelir artışı ve Türk Cumhuriyetlere olan yakınlık diğer önemli nedenler olarak ortaya çıkıyor.

Petrol fiyatlarında son dönemde hızlı bir düşüş yaşanmış olsa da Körfez ülkeleri global ekonomik krizin sonucunda ortaya çıkan likidite yetersizliğinin aşılması için bir can simidi olarak gündemde yerini koruyor. Körfez şirketlerinin Türkiye'ye yaptıkları yatırımların hızlandığı görülüyor.

Körfez yatırımcıların Türkiye'deki arayışlarındaki artışa rağmen henüz tamamlanmış işlemler bu düzeyde değil. Ancak işlem sayısının önümüzdeki yıllarda Türkiye'yi daha fazla tanımalanma paralel olarak artacağı bekleniyor. Bu arada, ülkeler arasındaki sermaye hareketlerinin geliştirilmesi için önemli bir unsur olan ikili vergi anlaşmaları açısından da son yıllarda bir atak içinde olduğu göze çarpıyor. 2008'de Bahreyn Türkiye vergi anlaşması, 2009 yılında Katar Türkiye vergi anlaşması yürürlüğe girmiştir. Kar payları üzerinden yapılan 15% oranındaki tevkifat bu vergi anlaşmaları ile Bahreyn ve Katarlı yatırımcılar için %10'a inebilmektedir. Henüz yürürlüğe girmemiş olmakla birlikte Suudi Arabistan ile de 2007 yılında vergi anlaşması imzalanmış olduğunu da ekleyelim.

2009 İÇİN GÖRÜNÜM POZİTİF

2008'in ikinci yarısından itibaren etkisini artarak gösteren küresel finansal kriz ve son aylarda hızlı bir düşüş sergileyen petrol fiyatlarına rağmen Körfez kökenli yatırımlar için 2009 yılı pozitif görünmektedir. Bunun nedeni irdelendiğinde öncelikle aşağıdaki noktalar ön plana çıkmakta:

- Türkiye'de varlık fiyatlarındaki gerilemeye bağlı olarak yüksek getiri fırsatları,
- Ekonomik durgunluktan dolayı rekabet artışı ve çeşitli sektörlerde konsolidasyon ihtiyacı doğması,
- Batılı fon ve stratejik yatırımcıların şirket alımları ve yatırımlar için finansman sıkıntısı çekmesine rağmen bir çok Körfez kaynaklı özel sermaye fonunun büyüme günlerinde topladığı yüksek tutarda fonlarının olması. .Bu ülkelerdeki varlık fonlarının büyüklüğü de yatırımlar için hazır finansman sağlamaktadır. Yatırım için ilgilendikleri sektörler sorulduğunda, Körfez kaynaklı yatırımcılar eskiden beri inceledikleri İslami bankacılık (ülkemizde Katılım Bankacılığı) olarak faaliyet gösteriliyor) ve finans, gayrimenkul, sağlık, tarım ve gıda alanlarını belirtiyor. Bu sektörleri çekici kılan faktörler olarak ise gelişmiş ülkelere nazaran yüksek büyüme potansiyeli göstermeleri, ekonomik durgunluktan göreceli olarak daha az etkilenmeleri ve yeni ürün ve hizmetlerle gelişime açık olmaları gösteriliyor. 2009 yılında yine de bu yatırımcıların geçmiş yıllara nazaran daha seçici olacaklarını belirtilebilir.

KÖRFEZ YATIRIMCISI İLE ORTAKLIK YAPMAK İSTEYEN ŞİRKETLERE ÖNERİLER

Öncelikle bir Körfez yatırımcısı ile ortaklık yapmak için daha evvel bu bölge ile ticari ilişkiler geliştirmiş olmak önemli. Bu şekilde yatırımcıları ve onların iş yapış şekillerini anlamak mümkün. Öte yandan daha evvel bir ticari ilişki olmasa dahi özellikle Körfez fonlarından finansman temin etmek mümkün. Özel sermaye yatırımları olarak tanımlanan bu finansman olanağı için aşağıdaki şartlar kritik:

- Çekici olan sektörlerde faaliyet göstermek: gıda, sağlık, eğitim, gayrimenkul gibi;
- Sürdürülebilir bir karlılığa ve nakit akımına sahip olmak;
- Büyüme potansiyeline sahip olmak;
- Kaliteli ve yetkin bir yönetimin iş başında olması.

Yukarıdaki şartlar haricinde bir ortaklık düşünen Türk şirketlerinin yapması gereken bazı hazırlıklar da mevcut. Denetlenmiş 2 yıllık mali tabloların olması, yönetim raporlarının etkin bir şekilde çalışması, yapılacak özel inceleme (due diligence) çalışması için bilgilerin tutarlı bir şekilde derlenmesi, vergi konularına yönelik son 5 yıllık bilgilerin hazırlanması önemli konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan ülkemizi de etkileyen varlık fiyatlarındaki gerileme bu gibi ortaklıklar düşünen şirketler için özellikle müzakerelerde çeşitli zorluklar doğurmaktadır. Bu ekonomik ortamda doğru fiyatın belirlenmesi kritik önem taşımaktadır. Bu nedenle yukarıda saydığımız hususların dikkatli bir şekilde ele alınabilmesi için doğru danışmanla çalışmak önem taşımaktadır.

PwC Türkiye gerek Körfez'den ülkemize gelen yatırımlar, gerekse Türkiye'den bu bölgeye yatırım yapmak isteyen şirketlere danışmanlık sağlamak üzere Orta Doğu uzmanlaşmış bir Orta Doğu masası kurmuştur. Temel anlamda bir koordinasyon görevi olan PwC Türkiye Orta Doğu masası, ihtiyaç duyulan uzmanlıkları PwC bünyesinden sağlayarak şirketlerin ihtiyacına cevap vermektedir. Yakın zamanda gerçekleştirdiğimiz işlemler arasında en önemlileri olarak Suudi Arabistan'lı National Commercial Bank'ın Türkiye Finans'ın yüzde 60 hissesini satın almasını ve Abraaj Capital'in Acıbadem grubuna ortak olmasını sayabiliriz. Bu işlemlerde PwC alıcılar için danışmanlık hizmeti vermiştir.

KÖRFEZ ÜLKELERİ İLE İŞBİRLİĞİNDE TÜRKİYE NE ZAMAN BAŞARILI SAYILIR ?

DEİK üyeleri arasında gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre Körfez ülkelerinde Türk özel sektörü ancak aşağıdaki şartlar hayata geçirildiğinde başarılı sayılabilir:

- İhalelerde, Türk standartları ve firmaları Avrupa firmalarından farksız kabul edildiğinde,
- Türk bankalarından alınan teminat mektupları direkt ve aracısız teslim alındığında,
- Karşılıklı ticaret anlaşmaları tam anlamıyla uygulamaya koyulduğunda,
- Karşılıklı kazanç sağlama ilkesi dahilinde tarafların menfaatleri tam anlamıyla sağlandığında,
- Karşılıklı ortak yatırımların ve 3. ülkelerde ortak yatırımların şu anki durumunu geride bıraktığında,
- Körfez ülkelerine yapılan ihracat, Türkiye'nin genel ihracatı içerisinde yüzde 50 pay alabildiğinde,
- Dış ticaret konusunda karşılıklı olarak en sık iş yapılan 5 ile 10 ülke arasında girildiğinde,
- Türkiye müteahhitlik hizmetlerinde ilk 3

- arasında yer alabildiğinde,
- Doğrudan Yatırım (FDI) oranlarında geçmiş senelere göre artış gözlemlendiğinde,
- Bölge işadamları arasında networking ve bilgi alışverişini sağlayacak bir iletişim ağı kurulduğunda,
- Değişik sektörlerde ilk 3 yıl içinde Türkiye'nin yıllık ihracatının en az yüzde 20'si oranında iş hacmi yakalandığında,
- Yatırım projelerinden Türk Şirketlerinin aldıkları pay ve direkt ihracat rakamları bu ülkelerin ticaret partnerleri sıralamasında Türkiye'yi üst sıralara taşıdığına,
- Bölgede aktif ve düzenli ticari partnerler oluşturulup yurtdışına yapılan satışların yüzde 25-30'u, bu bölgedeki ülkelerle yapılmaya başlandığında,
- Körfez sermayesinin rengini farklı göstermek isteyen medyanın ve çevrelerin, bu sermayeye siyasi bakmayıp normal ticari olarak bakması sağlandığında,
- Körfez sermayesinin yurtdışında gerçekleştirdiği yatırımlarda Türkiye en az yüzde 5 pay aldığına
- AB ile yakalanan dış ticaret rakamlarına ulaşıldığında.

TİCARİ İLİŞKİLERİN ÖNÜNDE HANGİ SORUNLAR DURUYOR ?

DEİK tarafından hazırlanan ankete yanıt veren DEİK üyelerine göre Körfez ülkeleri ve Türkiye'nin ticari ilişkilerinin önünde bazı sorunlar duruyor. Anket sonuçlarına göre sorunlar şu şekilde sıralanıyor:

- İhale süreçlerinin uzun sürmesi,
- Körfez ülkelerinde mevzuatlara uyulmaması veya mevzuatların şeffaflaştırılmaması,
- Diğer ülkeler ile Türkiye arasında uygulanan gümrük ve diğer mevzuat farklılıkları,
- Hukuki alt yapıdaki uyumsuzluk, farklılıklar,
- Banka teminatları ve vizeler,
- Ekonomik kapasiteler konusundaki eşitsizlikle birlikte gelen müşkülpeşent yaklaşım,
- Türkiye'nin genel itibarıyla ekonomik ve mali kriz yaşayan ülke olarak algılanması ve bunun doğurduğu güvensizlik,
- Körfez ülkelerinde yerel ofislerin bulunmaması,
- Lojistik operasyonların ve navlun

- ücretlerinin pahalı olması,
- Akreditiflerin geçerliliğinin ve yaptırım gücünün zayıf olması,
- Elçilik tasdiki, gözetim firması onayı gibi formalitelerin fazla masraflı olması,
- Bölge iş adamları ile Türk iş adamları arasındaki karşılıklı güvensizlik,
- Hukuk sisteminin şeffaf olmamasına bağlı olarak belirsizlikler,
- Dil konusunda yaşanan sıkıntılar ve karar süreçlerinin çok uzun sürmesi,
- Bölgede doğru ilişkileri oluşturacak bilgi birikimine ulaşmak için gerekli destek eksikliği,
- Proje kararlarında ülkelerarası politik ilişkilerin etkili olması,
- Kuvvetli uluslararası rekabet,
- THY'nin özellikle Ankara'dan Bahreyn'e ve Katar aktarmasız olarak direkt Suudi Arabistan'a seferleri olmayışı,
- Vize ve çalışma izni konusunda yaşanan sıkıntılar,
- Yerel uygulamalar ve kültürel farklılıklar,
- Yabancılarla emlak satışında ve şirket kuruluş işlemlerinde yaşanan sıkıntılar.

DEİK ÜYELERİ ARASINDA KÖRFEZ BÖLGESİNE YÖNELİK OLARAK YAPILAN ANKETİN SONUÇLARI

ORTAK YATIRIMLAR KONUSUNDAKİ
POTANSİYELİ DEĞERLENDİREMİYORUZKÖRFEZ ÜLKELERİ MALİ
KRİZİ 2009'DA ATLATIR

Körfez ülkelerinin mali krizden etkilenip etkilenmediğinin en önemli ve birincil tanığı bölge ile iş yapan işadamları. DEİK tarafından Körfez bölgesi ile en az 5 yıldır ticari faaliyette bulunan firmaların katılımıyla gerçekleştirilen anketin sonuçları incelendiğinde, Türk iş dünyasının, Körfez ülkelerinin küresel mali krizden yatırımlar anlamında etkilenmediğini, asgari düzeyde etkilendiyse bile 2009 ya da 2010'da bu durumun üstesinden geleceğini düşündüğünü anlamak mümkün.

KÖRFEZ ÜLKELERİ MALİ
KRİZİN ETKİLERİNDEN NE
ZAMAN SIYRILACAK? (%)

2009 içinde	32
2010'da	24
Bu krizden yatırımlar anlamında etkilendiklerinin düşünmüyorum	24
2010'un ötesinden	20

İHRACATTA LOJİSTİK
MALİYETLERİ YÜKSEK

Her ne kadar Uluslararası Nakliyeciler Derneği'nden (UND) yapılan açıklamalar doğrultusunda, bölge ülkelerine gerçekleştirilen sefer sayısının geçen yıla nazaran yaklaşık iki kat artış gösterdiği rakamlarla tablolara yansısı da, anket sonuçları, DEİK üyelerinin bölgeye ihracat yaparken lojistik fiyatlarının olması gerekenden daha yüksek olduğunu düşündüğünü gösteriyor.

LOJİSTİK MALİYETLERİ YÜKSEK (%)

Katılıyor	68
Katılmıyor	32

TÜRKİYE YETERİNCE
TANINMADIĞI İÇİN
KÖRFEZ SERMAYESİ
ÇEKEMİYOR

Ankete göre, Körfez yatırımlarının istenen düzeye ulaşamama sebebi konusunda en yaygın düşünce, Körfez ülkelerinin Türkiye'yi yeterince tanımadığına yönelik. Bölgeden gelen doğrudan yatırım, en üst düzeye ulaştırma hedefiyle çalışmalarını sürdüren Türk özel sektörünün atması gereken ilk adımın "tanıtım" olduğu açıkça görülüyor. Katılımcıların ikinci sorunu, Körfez ülkelerindeki yatırımcıların Türkiye'nin sunduğu fırsatları diğer ülkelere göre daha az kârlı görmeleri. Bu da temel anlamda, Türkiye'deki yatırım teşviklerinin düşük seviyede olduğuna işaret ediyor. Hukuk sisteminin etkin ve verimli çalıştığını düşünmemeleri ve Türkiye'yi politik olarak riskli görmeleri daha yakından bakıldığında tanıtımın eksikliği ile bağlantılı serzenişler olarak değerlendirilebilir. Öte yandan daha önceki dönemlerde gerek bankacılık projelerinde yaşanan sıkıntılar, gerekse taahhüt sektöründeki kötü deneyimlerden kaynaklı güven kaybının da Körfez ülkelerindeki iş dünyasında böyle bir imaj oluşmasına neden olmuş olabilir.

KÖRFEZ YATIRIMLARININ
ARZU EDİLEN SEVİYELERE
ULAŞAMAMASININ TEMEL NEDENİ (%)

Türkiye'yi ve ekonomisini yeterince tanımamaları	80
Türkiye'nin sunduğu fırsatları diğer ülkelere göre daha az kârlı görmeleri	36
Hukuk sisteminin etkin ve verimli çalıştığını düşünmemeleri	20
Türkiye'yi politik olarak riskli görmeleri	20

Küresel, kriz sonrasında oluşan ortamda finansman arayışında olan ve yatırım çekmek isteyen tüm ülkelerin ilgi odağı haline gelen Körfez ülkelerinin, Türkiye ile ilişkilerinin geleceğini üyelerinin görüşleriyle değerlendirmek üzere bir anket çalışması yürüttü. İşte çalışmanın sonuçları:

ORTAK YATIRIMLAR KONUSUNDA POTANSİYELİ KULLANAMIYORUZ

Verilere bakıldığında, sadece 6 Körfez ülkesinin yabancı para rezervinin 1,8 trilyon dolara yaklaştığını, önümüzdeki 20 senede Körfez ülkelerinin petrol gelirlerinin 5 trilyon dolara ulaşacağını, biriken bu sermaye ile birlikte bugün Arap ülkelerinin küresel mali piyasaların önemli bir aktörü olacağını görmek çok da güç değil. Arap ülkeleri tarafından kurulan ülke egemen fonların (Sovereign Wealth Fund) dünyanın değişik yerlerinde yatırımlar yaptığı biliniyor. Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan ve Kuveyt hükümetlerinin sahibi olduğu

hazine varlık fonları sırasıyla dünyanın birinci, üçüncü ve altıncı büyük yatırım fonu. Ancak ankete yanıt veren DEİK üyelerinin ezici bir çoğunluğu Körfez ülkeleri ile Karadeniz, Kafkasya, Orta Asya, Ortadoğu ve Afrika gibi bölgelerdeki ülkelere ortak yatırım yapma potansiyelini kullanamadığımız konusunda hem fikir.

ÜÇÜNCÜ ÜLKELERE ORTAK
YATIRIM POTANSİYELİ
DEĞERLENDİRİYORUZ (%)

Katılıyor	92
Katılmıyor	8

BÖLGEDE TEMSİLCİLİK AÇILMASI ŞART

Ankete yanıt veren DEİK üyesi Türk iş dünyası temsilcileri, Körfez bölgesinde Dışişleri Bakanlığı'nın temsilcilikleri haricinde sadece ticari odaklı, Türk özel sektörüne hizmet verecek bir temsilciliğin açılmasının, ikili ilişkilerin ivme kazanması açısından elzem olduğunu ifade ediyor. Türk işadamlarının söz konusu ülkelere gittiklerinde sadece ticaret odaklı irtibatları ile buluşabilecekleri, firma iletişim bilgilerini bırakabilecekleri bir merkezin bulunması, Körfez ülkelerinde ortak arayışında olan işadamlarının Türk muhataplarını daha

kolay şekilde bulması açısından da verimli olabilir. Bunun yanında açılacak merkezler, bulundukları ülkenin pazarlarını yakından inceleyecekleri için karşılıklı tanıma konusu da sorun olmaktan çıkacaktır.

KÖRFEZ BÖLGESİNDE BİR
TEMSİLCİLİK AÇILMASI
İLİŞKİLERE İVME
KAZANDIRACAKTIR (%)

Katılıyorum, bölgede iş dünyası örgütlerimizin temsilcileri yok	76
Katılmıyorum, somut faydalar sağlamaz.	24

TÜRK ÖZEL SEKTÖRÜ
KÖRFEZ'İN SUNDUKLARININ
BİLİNCİNDE DEĞİL

Anket katılımcılarının büyük bir çoğunluğu, Türk iş dünyasının, Körfez bölgesinin sunduğu fırsatların farkında olmadığına inanıyor. Bölgeye ilişkin bilinç eksikliğini, bilinçli olarak bölge ülkeleri ile ticaretten uzak durma eğilimi ile bağdaştıran iş adamları da mevcut, bölgede doğru ilişkileri oluşturacak bilgi birikimine ulaşmak için gerekli desteğin eksikliği ve bölgeye yapılacak ticari faaliyetlerde lojistik maliyetlerin yüksekliğinden yakınan da.

TÜRK ÖZEL SEKTÖRÜ
KÖRFEZ'İN SUNDUĞU
FIRSATLARIN FARKINDADIR (%)

Katılıyor	36
Katılmıyor	64

BİRLEŞİK ARAP
EMİRLİKLERİ VE SUUDİ
ARABİSTAN POPÜLER

Ankete katılan DEİK üyelerinin büyük bir çoğunluğunun Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan'da ticari faaliyette bulunduğunu söylemek mümkün. Bu ülkelerde faaliyet gösteren firmaların ağırlıklı olarak taahhüt sektöründe faaliyet gösterdiği görülüyor. Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirliklerini, birbirine çok yakın yüzdelere Katar, Oman ve Kuveyt takip ediyor. En az rağbetin ise Körfez'in incisi Bahreyn'e gösterildiği kaydediliyor. Oysa rakamlar, 2007 sonu itibarıyla Bahreyn'de yaşayan kayıtlı Türk sayısının 1056 olduğunu (816'sı çalışan, 240'ı ise aileye bağlı görünmektedir), 2008 yılı içinde ülkeye giriş yapan Türk vatandaşları da göz önünde bulundurulduğunda bu sayının esasen 1500'ü bulduğunu gösteriyor.

(%)	
BAE	64
Suudi Arabistan	60
Katar	32
Oman	28
Kuveyt	24
Bahreyn	12

Diğer:	
Irak	12
İran	8
Yemen	8
Libya	4
Cezayir	4
Ürdün	4

NOT: Toplamın % 100'den fazla olduğu tablolarda firmalar birden fazla şık işaretlemiş ve şıkların hepsi orana dahil edilmiştir.

İŞBİRLİĞİ KONUSUNDA EN ELVERİŞLİ ÜLKE SUUDİ ARABİSTAN

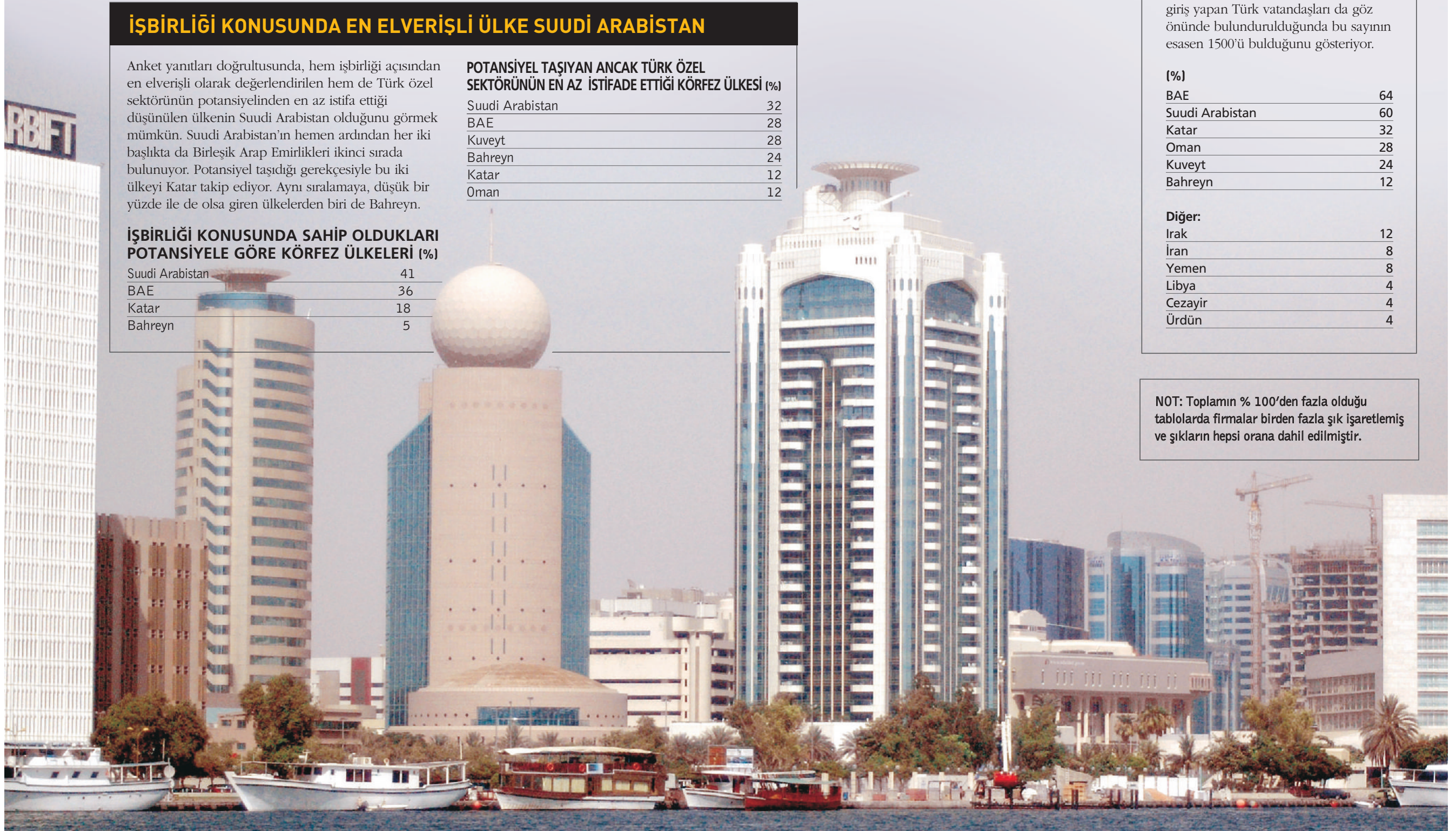
Anket yanıtları doğrultusunda, hem işbirliği açısından en elverişli olarak değerlendirilen hem de Türk özel sektörünün potansiyelinden en az istifade ettiği düşünülen ülkenin Suudi Arabistan olduğunu görmek mümkün. Suudi Arabistan'ın hemen ardından her iki başlıkta da Birleşik Arap Emirlikleri ikinci sırada bulunuyor. Potansiyel taşıdığı gerekçesiyle bu iki ülkeyi Katar takip ediyor. Aynı sıralamaya, düşük bir yüzde ile de olsa giren ülkelerden biri de Bahreyn.

İŞBİRLİĞİ KONUSUNDA SAHİP OLDUKLARI
POTANSİYELE GÖRE KÖRFEZ ÜLKELERİ (%)

Suudi Arabistan	41
BAE	36
Katar	18
Bahreyn	5

POTANSİYEL TAŞIYAN ANCAK TÜRK ÖZEL
SEKTÖRÜNÜN EN AZ İSTİFADE ETTİĞİ KÖRFEZ ÜLKESİ (%)

Suudi Arabistan	32
BAE	28
Kuveyt	28
Bahreyn	24
Katar	12
Oman	12

KÖRFEZ SERMAYELİ DEİK ÜYELERİ MALİ KRİZDE TÜRKİYE'DEKİ YATIRIMLARINI DEĞERLENDİRİYOR

Körfez sermayesi Türkiye'deki yatırımlarını krize rağmen sürdürecektir

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu ocak ayı içinde Türkiye'de yatırım bulunan Körfez sermayeli şirketlerin temsilcilerini İstanbul'da topladı. Firmaların "Türkiye'yi nasıl görüyorsunuz", "Türkiye Körfez ülkeleriyle neleri gerçekleştirirse başarılı sayılır" sorularına verdiği cevaplar ikili ekonomik ilişkilerin süreceği yönünde oldu.

SANJEEV KATHPALIA TAIB YATIRIM BANK GENEL MÜDÜRÜ

BDDK süreçlerinin hızlandırılması kapıları açar

Merkezi Bahreyn'de bulunan TAIB Bank BSC'nin Türkiye'deki iştiraki olarak 1987 yılında faaliyete başlayan TAIB Yatırım Bank Genel Müdürü Sanjeev Kathpalia, yaklaşık 20 yıldır Türkiye'de bulunduklarını ve bu süre içerisinde 3 kez krize şahit olduklarını dile getirirken, yine de Türkiye deneyimini oldukça verimli olarak nitelendirebileceğini belirtiyor. Bankacılık sektöründe yabancı yatırımlar konusunda BDDK'dan onay alma sürecinin oldukça uzun olduğunu dile getiren TAIB Yatırım Bank Genel Müdürü Sanjeev Kathpalia, bu sürecin hızlandırılmasının pek çok kapıyı açacağına işaret ediyor. TAIB Yatırım Bank Genel Mü-

dürü şu anda Türkiye'de yatırım yapmak için doğru zaman olduğunu düşündüklerini açıklayarak, Türkiye pazarında ilerlemeyi hedeflediklerini söylüyor. "Bugün daha az sermaye ile daha fazla ilerleyebilmek mümkün" şeklinde konuşan Kathpalia, şu anda pazarda bazı şeylerin hoş görünmeyebileceğini, ancak, şu anda TAIB Bank nezdinde bir sorun yaşamadıklarını öte yandan segmentler ve sektörler düzeyinde bir yer değiştirme sürecinin öngörüldüğünü ifade ediyor. "Birlikte hareket edersek mali krizi mümkün olduğunca az hissedeceğimizi düşünüyorum" diyen TAIB Yatırım Bank Genel Müdürü, gayri-

menkul konusunda Türkiye'de parlak bir gelecek olduğunun altını çiziyor. 2007 yılının Kasım ayında Bahreyn'deki TAIB Bank BSC'nin yüzde 60'ının Dubaili bir firma tarafından satın alındığını sözlerine ekleyen Kathpalia, yalnızca finans konusunda değil, diğer sektörler için de yatırım konusunda Türkiye'nin doğru bir destinasyon olduğunu düşündüğünü anlatıyor. Sigorta sektöründe Dubai Sigorta isimli firmanın da Türkiye'de faaliyetlerine başlayacağını müjdesini veren Sanjeev Kathpalia, Türkiye'de sigorta sektörünün kat etmesi gereken yolun uzun olduğunu düşündüklerini kaydediyor.

TT Körfez'e telekomünikasyon ürünleri ihraç edecek

DR. MUSTAFA AYKUT

TÜRK TELEKOM GENEL MÜDÜR DANIŞMANI

Yaklaşık 4 yıl önce Dubai merkezli Oger Telecom tarafından yönetilmeye başlanan Türk Telekom'un (TT) Genel Müdür Danışmanı Dr. Mustafa Aykut, Körfez bölgesine telekomünikasyon ürünlerini ihraç etmeyi hedeflediklerini söylüyor. Dünyadaki teknoloji firmalarının büyük bir kısmının Dubai'de merkezlerini olduğunu belirten Aykut, telekomünikasyon sektörünün, otomotiv ya da kimyasal sektörleri gibi düşüş trendinde olmadığını tam tersi özellikle Körfez bölgesinde yükselişe geçen sektörlerden olduğunu belirtiyor. 2009 yılından beklentilerinin olumlu olduğunu ifade eden Türk Telekom'un Genel Müdür Danışmanı Dr. Mustafa Aykut, Oger Telecom'un Türk Telekom'un yönetimini devralmasından bu yana geçen sürede büyük aşama kaydettiklerine dikkat çekiyor.

Saudi Cable Türkiye'deki yatırımını ikiye katlayacak

SAİT GÖNENÇ

DEMİRER KABLO DANIŞMANI

Suudi Arabistan merkezli Saudi Cable'ın Türkiye'deki yatırımı olan Demirer Kablo'nun Danışmanı Sait Gönenc, Türk ekonomisinde bugüne kadar pek çok ekonomik kriz yaşandığını ancak, bu krizde, Demirer Kablo'nun Türkiye'ye daha fazla yatırım yapma kararı aldığını ifade ediyor. 25 yıldır Körfez bölgesinde Saudi Cable olarak faaliyet gösterdiklerini ileten Gönenc, yeni şirketleri satın alma yoluyla Demirer Kablo'nun Türkiye'deki faaliyet alanını iki katına çıkarma kararını hayata geçireceklerini dile getiriyor. Türkiye'de enerji sektörüne ilişkin yatırım yapmayı da kısa vadede hedeflediklerini kaydeden Gönenc, Katar ve Bahreyn başta olmak üzere tüm Körfez ülkeleriyle çalışmalarını belirterek özellikle son iki yıldır gerek Körfez bölgesindeki gerekse Türkiye'deki faaliyetlerinin oldukça verimli olarak değerlendirilebileceğini sözlerine ekliyor. Körfez bölgesinde ana ofislerinin Suudi Arabistan, Cidde'de olduğunu ileten Gönenc, "İhracatımızın yüzde 70'ini Körfez bölgesine gerçekleştiriyoruz" diyerek Körfez bölgesi ile kurdukları ticari ilişkinin oldukça verimli bir düzlemde ilerlediğini vurguluyor.

EMAAR: Türkiye'ye yatırım yapmanın tam zamanı

OZAN BALABAN

EMAAR GENEL MÜDÜRÜ

Dünyanın en yüksek binası Burj Dubai'yi yapan dünyanın lider gayrimenkul şirketlerinden biri olan EMAAR Properties'in Türkiye merkezisinin Genel Müdürü Ozan Balaban, EMAAR'ın 2006 yılının Mart ayında girdiği Türkiye pazarından şu an için memnun olduklarını altını çiziyor. Türkiye'nin kaynak açısından yatırıma oldukça uygun bir ortama sahip olduğunu düşündüklerine dikkat çeken Balaban, "Şu anda Türkiye'ye yatırım yapmanın tam zamanı. İki yıl önce yatırım yapmak istediğini bir firma gelip söyleseydi çok geç derdim. Ama şimdi tam zamanı" diyor. Öte yandan Türkiye'nin aslında yatırım yapmak açısından zor bir ülke olduğunu da sözlerine ekleyen EMAAR Türkiye Genel Müdürü Balaban, "Ortadoğu'dan ya da Körfez bölgesinden yatırım için gelen şirketlere 'Arap' yaftası yapıştırlabiliyor. Ayrıca, işadamlarının bürokrasi içinde sıkışıp kalması pek çok yatırımın kapıdan dönmesine neden oluyor. Çünkü bürokrasinin bu denli kuvvetli olması EMAAR gibi zaten güçlü olan şirketleri değilse de bazı yatırımcıları ürkütüyor" ifadesini kullanıyor. Dubai'de EMAAR olarak dünyanın en büyük yapılarına hayat kazandırdıklarını ifade eden Balaban, Dubai pazarının daralacağını öngördükleri için Latin Amerika'dan Asya Pasifik'e kadar dünyanın pek çok noktasında müteahhitlik faaliyetlerini gerçekleştirmeye devam edeceklerini kaydediyor.

VEDAT SAMANLI TURKENT GIDA A.Ş GENEL MÜDÜRÜ

'Fast food'a ilgi krizde de artarak sürüyor

Yüzde 50 Katar sermayesi ile 2000 yılından bu yana gıda sektörünün önde gelen markalarından Pizza Hut'un ve 1989'dan bu yana KFC'nin çatı şirketi ve ana franchise olarak Türkiye'de faaliyet gösteren Turkent Gıda A.Ş'nin Genel Müdürü Vedat Samanlı, Türkiye'de yatırımlarına devam edeceklerini açıklıyor. 2 bin 104 kişiye istihdam sağladıklarını ifade eden Samanlı, fast food yatırımla-

rının, hijyen ve kolay tüketim avantajı nedeniyle arttığını belirtiyor. KFC ve Pizza Hut olarak Türkiye'de yaklaşık 20 yıldır fast food sektöründe hizmet verdiklerini söyleyen Turkent'in Genel Müdürü Vedat Samanlı, "Bu süre içinde müşterilerimizle beraber birçok ekonomik kriz yaşadık ve müşterilerimizin beklentileri doğrultusunda hareket ederek onlardan kopmama yolunu benimsedik" diyor.

OUSSAMA EL OMARIS RAS AL KHAIMAH SERBEST TİCARET BÖLGESİ CEO'SU

Ekonomik yavaşlama yatırımımızı etkilemeyecek

Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan ve 106 ülkeden 4 bin 700 şirkete ev sahipliği yapan Ras Al Khaimah Serbest Ticaret Bölgesi'nin CEO'su Oussama El Omari, bugün yaşanan küresel mali yavaşlamanın, Ras Al Khaimah Serbest Ticaret Bölgesi'nin (RAK STB), bölgedeki mevcut ve yeni yatırımcıların desteklenmesine yönelik yatırımlarını etkilemeyeceğinin altını çiziyor. Birleşik Arap Emirlikleri hükümetinin, krizin etkisini azaltacak olan küresel ihtiyaçlara uygun şekilde mali yapıyı harekete geçirme taahhüdüne de değinen El Omari, ülkenin ekonomiyi canlı tutmak için altyapı, telekom

ve dış yatırımlara yönelik yatırımlarda bulunduğunu ve bu krizin etkilerine dayanabilecek sağlam bir ekonomik tabana ve yerel bankacılık sistemine, likidite temini için yeterli kaynaklara sahip olduğunu belirtiyor. "Kriz geçicidir" vurgusunu yapan El Omari, "Ayrıca, bu kriz, gelecekte Birleşik Arap Emirlikleri ekonomisinin daha da sağlamlaşmasına katkıda bulunacaktır. Bölgeye yönelik girişimlerinde ve krizle başa çıkma-larında yardımcı olacak şekilde Serbest Ticaret Bölgesi, yabancı doğrudan yatırımlara karşı yaklaşımını yeniden gözden geçirme fırsatı buldu" diyerek sözlerini sürdürüyor.

Doha Bank müteahhitlerle işbirliğini artıracak

NEZİH AKALAN

DOHA BANK BAŞ TEMSİLCİSİ

2006 yılının son çeyreğinden bu yana Türkiye'de özellikle inşaat firmalarının Katar'daki veya diğer Körfez ülkelerindeki teminat mektubu ihtiyaçlarının karşılanması konusunda faaliyet gösterdiklerini belirten Doha Bank Baş Temsilcisi Nezih Akalan, "Türkiye'de ilk çalışmaya başladığımızdan bu yana, Katar'da Türk firmalarının yükleniciliğini üstlendiği projeler 2

milyar dolardı. Şimdi ise 3,6 milyar dolar. Bu bizim için gerçekten sevindirici bir gelişme. Türk firmalarının Körfez ülkelerinde çalışması için Doha Bank gibi bir aracının olması gerçekten önemli" şeklinde konuşuyor. Türkiye pazarına bugüne kadar 150 milyon dolar tutarında yatırım yapan Katar'ın 4,7 milyar dolarlık aktif ile en büyük ticari bankası olan Doha Bank'ın Türkiye Baş Temsilcisi Akalan, özellikle altyapı ve müteahhitlik projelerinde Türk firmalarıyla işbirliğini artırmayı

hedeflediklerini de sözlerine ekliyor. Doha Bank'ın, Türk firmalarının Katar başta olmak üzere diğer Körfez ülkelerinde üstlendikleri projeleri sigortaladığını da vurgulayan Akalan "Son iki aydır özellikle Katar'a giden Türk firmalarının, üstlenilen proje sayılarının arttığını gözlemliyoruz. 2009 yılında Katar'ın büyüme oranı yüzde 9 olarak tahmin ediliyor. Daha önce Malezya, Çin, Endonezya gibi ülkelerin ağırlık kazanmaya başladığı ülkelerde artık Türkiye bir marka olmaya başladı" diyor.

KÖRFEZ ÜLKELERİNDEN GELEN ZİYARETÇİ SAYISI

Ülke	Yıllar					Değişim oranı (%)
	2003	2004	2005	2006	2007	2007/2008
B.A.E	6 717	7 213	8 814	12 153	13 005	93,61
Bahreyn	4 133	3 154	4 201	4 254	5 827	40,99
Katar	1 210	1 414	1 955	2 585	3 783	212,64
Kuveyt	8 210	7 198	11 086	11 823	12 589	53,34
Umman	1 298	944	763	233	399	-69,26
Suudi Arabistan	23 676	25 197	36 328	38 890	41 490	75,24
Toplam	45 244	45 120	63 147	69 938	77 093	70,39

Körfez'e özel tanıtım stratejisine gereksinim var

Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TURSAB) Kurumsal İlişkiler Direktörü Ela Atakan, 2003 yılından bu yana Körfez ülkelerinden gelen ziyaretçi sayısının düzenli olarak arttığını ancak, Körfez'den gelebilecek turist potansiyeli göz önüne alınarak bölgeye özel tanıtım materyallerinin hazırlanması gerektiğini iletiyor. "Karadeniz aslında hem doğal kaynaklar hem de sosyal yapı bakımından Körfez'den gelen turistlerin tercih edebilecekleri bir bölge. Ancak, bölgenin ulaşım ve ikamet altyapısında önemli sorunlar var. Bu pazarda çalışan seyahat acenteleri Körfez ülkelerinin özel tanıtım materyallerine ihtiyaçları olduğunu vurguluyorlar" şeklinde konuşan Atakan, "Türkiye'deki kutsal emanetler ve pek çok İslam büyüğünün türbesinin de arasında yer aldığı İslami değerlerden bazıları hakkında tanıtım broşürleri ve film ve DVD'leri hazırlanabilir" diyor.

ALİŞVERİŞ VE TUR PAKETLERİ HAZIRLANABİLİR

Seyahat acentelerince hazırlanacak özel alışveriş ve tur paketlerinin Türkiye'yi daha cazip hale getireceğinin altını çizen TURSAB Kurumsal İlişkiler Direktörü Atakan, özellikle Türkiye'nin bazı bölgelerindeki yerleşik ulusal ve uluslararası şirketlerin kongre, toplantı, seminer gibi etkinliklerinin ülkemizde

Körfez ülkelerinden gelen ziyaretçi sayısının artış eğiliminde olduğuna dikkat çeken TURSAB Kurumsal İlişkiler Direktörü Ela Atakan, turist potansiyeli göz önüne alınarak, tanıtım materyalleri hazırlanması gerektiğini vurguluyor.

yapılmasına yönelik tanıtıcı faaliyetlerin artırılması, hem Türkiye'nin kongre ve *incentive* turizminden aldığı payı artıracağını, hem de Türkiye'nin tanınmasını ve bilinmesini sağlayacağını dile getiriyor. "Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bölgede tanıtım faaliyetlerinde bulunacak seyahat acentelerini teşvik etmesi ve desteklemesi, önemli gelir düzeyine sahip bu pazarın önümüzdeki yıllarda da Türkiye'yi daha fazla tercih etmelerini destekleyecektir" ifadesini kullanan Atakan, Körfez ülkelerinden gelen ziyaretçilerin toplamdan aldığı çok olmasına karşın önemli olduğunu belirtiyor. "Öncelikle alışveriş sevdikleri, konforlu yerlerde konaklayıp, iyi yerlerde yeme-içmeyi tercih ettikleri için Türkiye ortalamasının üstünde harcama yapıyorlar ve genellikle deniz, kum, güneş olarak adlandırılan sejur turizmine çok fazla ilgi göstermedikleri için ülkenin farklı yerlerini ziyaret ederek turizmin farklı bölgelere yayılmasını sağlıyorlar" diyor Atakan, ekonomik krizin bu ülkelerden gelenlerin sayısında olağanüstü bir durum yaşanmaması duru-

munda ciddi gerileme yaratacağını düşünmediklerini söylüyor. Ela Atakan şunları kaydediyor: "Bu pazarda çalışan bazı seyahat acentelerinden edinilen bilgiye göre, bu ülkelerde de ekonomik krizin turizme olan etkileri az da olsa hissediliyor durumda. Bu nedenle gelişmenin önceki yıllar kadar parlak olmayacağı söylenebilir.

Yakın destinasyon olması, Euro bölgesinde olmaması ve ağır vize prosedürlerinin bulunmaması nedeniyle Türkiye'nin hala bu bölge için cazibesini sürdürdüğünü düşünüyoruz.

Bununla birlikte, görüşlerine başvuru seyahat acenteleri, ekonomik kriz nedeniyle daralan turizm pazarından daha fazla pay kapmaya çalışan Avrupa destinasyonlarının, gelir düzeyi yüksek ve yurtdışına seyahat eden sayısının düzenli artış gösterdiği Körfez ve Orta-doğu ülkelerine yönelebileceğini ve agresif pazarlama çalışmaları başlatabileceklerini belirtiyorlar. Bu nedenle Türkiye'nin bu bölgede payını rakip ülkelere kaptırmamak için farklı ve etkili bir tanıtım stratejisine ihtiyacı var."

UND İCRA KURULU BAŞKANI MİNE KAYA

Türkiye taşımacılıkta Körfez ülkelerinin ihtiyacını karşılar

Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) İcra Kurulu Başkanı Mine Kaya, Körfez sermayesinin süregelen mali kriz ve küresel ekonomideki yavaşlamadan etkilenmeyeceğini ve bu konjonktürde Körfez ülkelerindeki şirketlerin kendilerine yeni üretim üsleri ve lojistik merkezleri belirlemeye yöneleceğinin öngörüldüğünü belirtiyor. Türkiye'nin, Doğu-Batı arasındaki 600 milyarlık mal hareketinin geçiş noktasında; karayolları, demiryolları, 3 tarafını çevreleyen denizleri, havalanları ve dağıtım merkezleri

ile Avrasya ticaretinin kalbinde; Avrupa, Balkanlar, Karadeniz, Kafkasya, Orta Asya, Kuzey Afrika ve Orta Doğu arasındaki mal ve hizmet akımlarının bağlantı merkezi konumunda olduğunu kaydeden Kaya, Türkiye'nin Körfez bölgesinin taşımacılık anlamında gereksinimlerine yanıt verebilecek kapasitede olduğunu dile getiriyor.

Tüm teknolojik ilerlemelere rağmen ürettiğinden fazlasını tüketerek zaten kısıtlı olan kaynaklarını tükenme noktasına getiren Batı'nın geleceğinde, zengin kaynakları ve artan tü-

ketim gücüyle Körfez sermayesinin önemli olduğunu ileten Kaya, Rusya-Kafkaslar-BDT coğrafyası da dahil olduğu Doğu'nun yükselişinin Batı ile bağlantısının sağlanmasına gereksinim duyduğunu açıklıyor. "Yükselen Doğu'nun hem kendisini, hem de Batı'yı besleyeceği güzergah bugün "Yeniden Canlanmakta Olan Tarihi İpek Yolu"nun ta kendisidir" diyor Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) İcra Kurulu Başkanı Mine Kaya, Türkiye'nin tam bu noktada devreye girdiğine dikkat çekiyor.

Türkiye için küresel krizin getirdiği kara bulutların doğudan yükselen ışılda dağılacağını vurgulayan Kaya şunları kaydediyor: "44 bin çekiciden oluşan güçlü filomuz, 2005 yılından bu yana resmi olarak benimsediğimiz ve hayata geçirmekte olduğumuz "Komşu Ülkelerle Ticareti Geliştirme Stratejisi" doğrultusunda kaydettiğimiz ilerlemeler, 71,5 milyonluk tüketici pazarımız ve muazzam işgücümüz "büyüme eğilimi ve alım gücü artmaya devam eden Doğu'nun kendi içerisinde; bir başka deyişle Rusya-Kafkaslar-BDT ve Asya bölgeleri ile zengin Körfez sermayesi arasında; aynı zamanda da Doğu ile iç talep anlamında tükenme noktasına gelmiş olan Batı arasındaki ticaretin canlandırılmasında da önemli bir aracı olabilecektir. Körfez sermayesinin ülkemizde üretim sektörünün yanı sıra başta limanlar olmak üzere ulaşım ve lojistik altyapılara yapacağı yatırımlarla geçtiğimiz zor dönemi kolaylıkla atlatmamıza yardımcı olacaktır."

Tünelin sonunda ışık var

Yükselen maliyetler mi seni korkutuyor?
Küresel ekonomik kriz kaygın mı var?
Yurtdışında da yeni pazarlar mı yaratmak istiyorsun?

Çözüm Birleşik Arap Emirlikleri'nde...

RAK Serbest Ticaret Bölgesi'nde kendi şirketini kur.. Krize boyun eğme..

**6700 USD'dan başlayan lisans paketleriyle,
%100 vergiden muaf, istikrarlı ve hesaplı yatırım**

RAK Serbest Ticaret Bölgesi İrtibat Bürosu
Üst Zeren Sokak, 14/1 Levent, İstanbul, Türkiye
Tel: 212 2828221 • Fax: 212 2828229 • GSM: 554 3432242
Email: turkey@rakftz.com • Website: www.rakftz.com

Ras Al Khaimah Serbest Ticaret Bölgesi Yönetimi
RAK Emirligi, P.O. Box:10055, Birleşik Arap Emirlikleri
Tel: +971 7 2041111 • Fax: +971 7 2041121

RAK
FREE TRADE ZONE

KÖRFEZ ÜLKELERİNE YÖNELİK TÜRKİYE'NİN İHRAÇ TAŞIMALARI*

Taşımanın yapıldığı ülke	2003	2004	2005	2006	2007	Kas.'07	Kas.'08	Yıllık Değişim (%)
Suudi Arabistan	7.097	6.983	8.853	8.819	11.989	10.955	8.997	-18
B.A.E	1.549	937	921	1.538	1.456	1.337	2.313	73
Kuveyt	1.047	655	650	800	687	598	893	49
Umman	33	233	313	250	108	102	173	70
Katar	37	64	152	332	918	758	1.619	114
Bahreyn	28	21	35	99	62	56	134	139

* Sefer sayısı

TÜRK-KÖRFEZ İŞ KONSEYLERİ KOORDİNATÖR BAŞKANI KORHAN KURDOĞLU

Finansal bir çözümle, dünyanın eski düzenine geri döneceği ve büyüme oranlarının, varlıkların değerlenme sürecinin aynı şekilde işleyeceği gibi bir beklentiye girmek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır.

Hem ülkeler arası organizasyonların, hem de devletlerin kendi iç politikaları ve yapılarını bilgi çağı olarak adlandırdığımız bu düzene göre yeniden yapılandırması gerekiyor.

Türkiye yeni ekonomik düzene adapte olabilirse Körfez'in ilgisini çekecektir

Dubai Invest ile birlikte uluslararası finans merkezlerinden birinde temsilcilik açan ilk Türk menkul değerler şirketi Ata Yatırım'ın Yönetim Kurulu Başkanı, Türk-Körfez İş Konseyleri Koordinatör Başkanı ve Türk-BAE İş Konseyi Başkanı Korhan Kurdoğlu, tüm dünyayı etkileyen mali krizin, ekonomik dengelerin yeniden tanımlanması anlamı taşıdığının altını çizerek Türkiye gibi genç ekonomilerin hareket kabiliyetinden dolayı şanslı olduğunu vurguluyor. Türkiye'nin doğru adımlar atarak Körfez yatırımcısının ilgisini çekebileceğini belirtiyor.

Küresel mali kriz söylemleri bu denli gündemdeyken, Türkiye'nin bu krizi, yatırım çekme potansiyeli açısından nasıl karşılayacağı konusundaki düşüncenizi bizimle paylaşır mısınız?

Bunun için öncelikle krizin emarını çekmek, krizi değerlendirmek gerekiyor. Krizi değerlendirmenin ilk adımı ise krizi tanımlamaktır. Ben mali veya finansal kriz tanımlarını doğru veya yeterli bulmuyorum. Zira, şu anda, ekonomik, sosyal ve teknolojik anlamda ortaya çıkmış olan bir devrimin sonuçlarını ve sancılarını yaşadığımızı düşünüyorum. Dünyanın yeni gerçekleri, gerek ekonomi gerekse organizasyon bazında kurulmuş olan düzenin yeniden tanımlanmasını gerektiriyor. Bence kriz de bu şekilde özetlenebilir: Varolan ekonomik ve organizasyonel düzenin yeniden tanımlanması. Finansal bir çözümle, dünyanın eski düzenine geri döneceği ve büyüme oranlarının, varlıkların değerlenme sürecinin aynı şekilde işlemesi gibi bir beklentiye girmek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Dolayısıyla, yeni bir yapılanma söz konusu. Hem ülkeler arası organizasyonların, hem de devletlerin kendi iç politikaları ve yapılarını bilgi çağı olarak adlandırdığımız bu düzene göre yeniden yapılandırması gerekiyor.

Genç ekonomiler yeni düzene daha rahat adapte olacak

Bu noktadan hareketle, hangi ülkelerin şanslı olduğuna bakmak ve bu noktayı değerlendirmek gerekiyor. Endüstri devriminin sonucu olarak örneğin, ABD'de derin bir depresyon ve sancılı dönemi yaşamıştır. Şimdi aynı olay, globalleşen ve birbirine entegre olan dünyada, tüm dünyayı vuran bir gerçek olarak ortaya çıktı. "Bundan sonra ne olacak?" sorusunun cevabı spekülasyon aslında. Çünkü yaşanmış ve bilinen belli gerçeklere göre verilebilecek bir cevap değil. Herkes bir tahmin yürütecek. Ben, kendi bakış açımdan şöyle bir tahmin yürütüyorum: Eğer yeni bir dünya düzeni gelecekse, burada şanslı olan ülkeler, eski dünya düzeninde fazla kemikleşmemiş, fazla "satüre" olmamış, belli bir olgunluğa gelmemiş konumda, yani bir anlamda genç ve dinamik ekonomilerdir. Yaşlı bir insanın bir yeniliğe adapte olmasıyla, bir gencin bir yeniliğe adapte olması arasında önemli bir fark vardır. Gelişmekte olan ülkeleri daha genç ülkeler olarak tanımlayabiliriz. Sistemlerinde ve organizasyonlarında ve kurumsal yönetim konularında eski düzenlerin kemikleşmesi ve olgunlaşması söz konusu değildir. Dolayısıyla, reformist, esnek ve adapte olabilecek bir yapıya sahiptir. Aynı zamanda da, olgunlaşmış piyasalarda bu yapıların getirmiş olduğu türev ürünlerin yüksek temayüllere çıkması bahsettiğimiz genç ülkelerde görülmüştür.

Türkiye avantajlı bir konuma sahip

Türkiye'nin finansal açıdan sağlıklı bir konumu olduğunu görüyoruz. Özellikle 2001 krizinde bu birçok yerde dile getirildi. Türkiye için bu durumun önemli bir avantaj

Yaşanan ekonomik krizi sadece finansal olarak tanımlamanın yüzeysel olacağına dikkat çeken Korhan Kurdoğlu, şu anda ekonomik, sosyal ve teknolojik anlamda ortaya çıkmış olan bir devrimin sonuçlarını yaşadığımızı söylüyor. Kurdoğlu, Türkiye'nin bu ortamda doğru adımlar atarak yatırım anlamında dünyanın daha fazla ilgisini çekebileceğini vurguluyor.

olduğunun altını çizmek isterim. Gerek iş dünyası açısından, gerekse sosyal ve politik açıdan, bir ülke olarak, birlik ve beraberlik içerisinde, geleceğe karşı daha cesur bir şekilde bu yapılanmayı gerçekleştirmek için adımlar atmaya başarabilirsek; eski konulara değil, bu yeni koşullara uyum sağlamaya odaklanırsak ve son olarak potansiyelimizi dünya ile paylaşarak Türkiye'nin göreceli cazibeli konumunu daha iyi değerlendirmiş şansını yakalarız. Tüm dünyadan, büyümenin yaktığı olan sermayenin ülkemize daha fazla akmasını sağlayabiliriz. Bizim hedefimiz bu olmalı. Şu durumda Türkiye'nin doğru adımlar atarak yatırım anlamında dünyanın daha fazla ilgisini çekebileceğini ifade etmek mümkün.

Küresel mali krizden en az düzeyde etkilenmesi beklenen Körfez ülkeleri özelinde Türkiye'nin beklentisi ne olmalıdır?

Türkiye, son 2-3 senedir, küresel doğrudan yatırım pazarındaki payını artırdı. Bilindiği üzere Türkiye'ye 55 milyar dolar üzerinde bir yatırım geldi. Bu veri başlı başına, Türkiye'nin potansiyelini kanıtıyor. Körfez ülkeleri nezdinde değerlendirecek olursak petrol fiyatlarının son dönemde aşağıya doğru uzanan bir eğri çizmesine karşılık ülkelerin ellerinde yeterince rezerv olduğunu ve günlük üretimlerinin doyurucu düzeyde seyrettiğini göz önüne aldığımızda, düşüştü ve krizden asgari düzeyde etkilenceklerini ifade etmek mümkün. Diğer taraftan ülkelerdeki sermaye birikimi ve bu sermaye birikimlerini varlık fonlarına aktarma eğilimleri önümüzdeki dönemde de seçici bir tavırla ancak tahminlerimize göre artarak sürecektir. Abu Dabi, Suudi Arabistan ve Kuveyt Hükümetlerinin sahibi olduğu Ülke Varlık Fonları dünyanın en büyük yatırım fonlarındandır.

Körfez ülkelerinin kontrolündeki toplam fon büyüklüğünün 1,7 trilyon dolar civarında olduğu, 2015 yılında ise 5-6 trilyon dolara ulaşacağı öngörülmüyor. Sadece 6 Körfez ülkesinin yabancı para rezervi 1,8 trilyon dolara yaklaşmıştır, 2012 yılında 7 trilyon dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Biriken bu sermaye ile birlikte bugün Arap ülkeleri küresel mali piyasaların önemli bir aktörü. Arap ülkeleri tarafından kurulan ülke egemen fonları (Sovereign Wealth Fund) dünyanın değişik yerlerinde yatırımlar yapıyor. Avrupa'nın 6. büyük ekonomisine sahip olan Türkiye, OECD ülkeleri arasında en yüksek büyüme hızına sahip olan ülkelere birisi ve son 5 yılda yıllık ortalama yüzde 7 büyümeyi başardı. Türk ekonomisinin bu büyüme trendini devam ettirmesi ve cari açığını finanse etmesi için yabancı sermaye yatırımlarına ihtiyacı var. Son 3 yılda 50 milyar dolara yakın yabancı yatırım çeken Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda da yıllık ortalama 10 milyar dolar yabancı sermaye çekmesini mümkün görüyorum. Bu tahmin edilen miktarda Körfez ülkelerinin payını artırmak için İş Konseyi olarak her türlü çalışmayı gerçekleştireceğiz. 2005 yılından bu yana 55 milyar dolar yabancı yatırım çeken Türkiye, Körfez Ülkeleri tarafından en çok işbirliği ve yatırım yapılmak istenen ülkelerin başında yer alıyor. Bunun için Türkiye'nin üst düzey politik, ekonomi ve iş dünyası liderleri ile bölgedeki eşdeğer kişi ve kurumlarla arasında gereken ölçüde bir paralellikte iletişimi sağlayıp ve görüşmelerini en üst düzeyde tutarak kendimizi, ülkemizi ve potansiyelimizi daha fazla anlatmalıyız. Başka bir deyişle, topyekun bir çalışma yapmamız gerekiyor.

Farklı sektörel projelerle ilgilenen yatırımcılara ulaştırmak öncelikli görevimiz olmalıdır. Sağlık sektörü olsun, dağıtım sektörü ya da servis sektörü olsun birçok ko-

nuda Türkiye gibi genç ve dinamik ve böylesine bir potansiyeli olan bir ülkenin yatırımcıları çekebileceğine inanıyorum. Körfez İş Konseyleri de bu görevi, yıl boyunca düzenleyecekleri etkinliklerle yerine getirmek için elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışacak. DEİK olarak hedefimiz daha çok Körfez yatırımcısı ile Türkiye'de gerek gayrimenkul alanında gerek diğer alanlarda işbirliklerinin artması için gerekli çabayı göstermek olacak.

Körfez ülkelerinden dünyaya ne kadar FDI gidiyor? Bu FDI hangi ülkelere yöneliyor? Hangi sektörler ağırlıkta? Neden o ülkeler tercih ediliyor?

2007 yılında Körfez ülkelerinden dünyaya yaklaşık 42 milyar dolar civarında doğrudan yabancı yatırım (FDI) gerçekleştirilmiştir. Bölgenin Ülke Varlık Fonları'nın (SWF) büyüklüğü ise 2000 yılında 300 milyar dolar iken şu anda az önce bahsettiğim gibi 1.7 trilyon dolar civarındadır. Halihazırda yatırımlarının büyük bölümü Amerika ve Avrupa'dadır. Çok farklı ülkelerde yatırımın olması birlikte son yıllarda gelişmekte olan ülkelere özellikle Asya ve MENA Bölgesine yatırımlarında kayda değer artışlar gözlenmektedir. Bu bölgelerin büyüme potansiyeli ve kültürel yakınlığın önemli bir payın olduğunu düşünüyorum. Sektörel bazda finansal hizmetler başı çekerken otomotiv, enerji, madencilik, altyapı, gayrimenkul, sağlık, iletişim ve perakende sektörleri de diğer tercih edilen belli başlı sektörler.

Körfez ülkelerinin 2009 bütçeleri nedir? Bu bütçelerde ülke gelirinin ne kadarı doğalgaza ne kadarı petrole dayandırılmıştır? Petrol fiyatlarının 2009'da ve gelecekteki öngörülen durumu nedir?

Körfez ülkelerinin 2002-2008 yıllarında ortalama reel büyümesi yüzde 8.5'ler düzeyinde, cari fazlaları GSYİH'lerinin yüzde 25'i düzeyinde. 2008 yılında nominal GDP'nin 1 trilyon dolardan üstünde gerçekleşmesi bekleniyor. Petrol fiyatlarındaki sert düşüş, büyüme hızını ve cari fazlayı bir süreliğine azaltacaktır. Öte yandan bu ülkelerin hala cari fazla yaratmaya ve birikmiş yüksek rezervleri yeni yatırımlara yönlendirmeye devam edeceği tahmin ediliyor. Petrol fiyatlarının 2009 yılının ilk yarısında bir miktar daha düşebileceği ancak, ondan sonra fiyatlarda bir toparlanma olması bekleniyor. Petrol sektörü, Suudi Arabistan ekonomisinin yaklaşık yüzde 55'ini, UAE'nin ise yüzde 40'ını oluşturuyor. 2009 yılında büyümeye petrol dışı sektörlerden daha yüksek oranda katkı sağlanması öngörülmüyor.

Sektörlere özel yaklaşım anlayışını daha profesyonel olarak hayata geçirebilmek için Konseylerin bir alt komite çalışmasına başladığı biliniyor. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Evet. Sektörel komitelerle, farklı ihtiyaçlara yönelik doğru yanıtları bulma arayışının hızlanacağı düşüncesindeyiz. Örneğin Başkanlığını yürütmekte olduğum Türk-Birleşik Arap Emirlikleri İş Konseyi içinde 6 komite kurulmuş durumda. Bu komiteler arasında finans, sanayi-ticaret, kültür-sanat ve diğer iki komite yer alıyor. Komiteler kendi içlerinde çalışmalarını yapmak ve iş konseyleri yürütme kurulları da bu çalışmalara yön vererek gereken aktiviteleri planlayıp uygulamaktadır. Söz konusu komiteler Körfez ülkelerindeki İş Konseyleri'yle prensip olarak birlikte çalışma ve yapılan işleri paylaşarak diğer ülkelerde de uygulamaya geçirme ana fikriyle çalışmalarını gerçekleştiriyor. Dolayısıyla birbirinden haberdar, birbirleriyle paralel ve dolayısıyla fayda sağlama temelinde hareket eden bir yapı içerisinde olmayı hedefliyoruz.

Bu komiteler arasında bir kültür-sanat komitesi de bulunuyor. Bu konuda da bir işbirliği hedefi söz konusu mudur?

Dediğim gibi Birleşik Arap Emirlikleri özelinde, Türkiye'nin önemli ticari ilişkilerinin olduğunu saptadığımız sektörlerle ilişkin alt komiteler kurduk. Bu komiteler finans, sanayi, bilişim teknolojileri, medya/kültür-sanat, inşaat/gayrimenkul olarak belirledik. Komitelerin her biri kendi çapında oldukça önemli. Öte yandan, medya ve kültür-sanat komitesi bize göre diğerlerinden biraz ayrılıyor. Son dönemde Türk menşeli diziler Körfez ülkelerinde Türkiye'nin tanınması açısından büyük bir rol oynuyor. Dolayısıyla medyanın gücünü kullanmanın, ekonomik ilişkilerin kültürel ve sanat faaliyetleri ile güçlendirilmesinin elzem olduğu düşüncesiyle önümüzdeki dönemde bu mecraaya eğileceğiz. Bir projeden ziyade bir fikir olarak kültür ve sanatta bir paylaşımı ve tanıtımı ekonomik entegrasyonun bir parçası olarak görmekten ileri geliyor. Çünkü ülkeler arasında belli bir sempati ve ilginin doğmasına yol açıyor. Sonuçta ülkeleri ve şirketleri insanlar yönettiği için, bu çalışmaların çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bunların bir önkoşulu belki de eğitim. Bu konuda bir proje planlanıyor mu?

Bu konuda bazı çalışmalarımız olacak. İstanbul'u ve Osmanlı kültürünü tanıtan sergilerin bu ülkelerin şehirlerinde yer almasını istiyoruz ve bu alanda çalışmalar yürütüyoruz. Ama henüz somutlaşan bir çalışma yok. Kısa zamanda bu konuda bir ilerleme kaydetmek istiyoruz.

Petrol fiyatlarının yükselmesinde fonların spekülasyonu etkiliydi

Geçen yıl petrol fiyatlarının çok yükselmesini spekülasyonlara bağlayan Fehmi Akın, “Şimdi bu spekülasyon ortadan kalktı ve petrol fiyatları geriledi. Dünyada her şey belki de yeniden reel değerlere gerileyecek ve yeniden yükselme başlayacak” dedi.

Türk-Kuveyt İş Konseyi ve Fleet-Corp Yönetim Kurulu Başkanı Fehmi Akın, petrol fiyatlarının 140-145 dolarları geçtiği 2008 yılının Temmuz ayında fonlara ilişkin bir spekülasyonunun söz konusu olduğunu ifade ediyor. Petrol fiyatlarının tavan yaptığı dönemde dünyadaki yükselme trendinin aşağıya döndüğünün ekonomistler tarafından bildirildiğini altını çizen Akın, “Bundan sonra Çin’in yüzde 10-11 büyümeyeceğini, başka ülkelerdeki üretimin düşeceğini ve GSMH oranlarında ciddi daralmalar olacağını herkes biliyordu. Ona rağmen petrol fiyatlarının bu kadar yüksek seviyelere çıkması bir ölçüde spekülasyon olduğunu gösteriyor. Şimdi bu spekülasyon ortadan kalktı ve petrol fiyatları 50 dolarların altına kadar geriledi. Dünyada her şey belki de yeniden reel değerlere gerileyecek ve yeniden yükselme başlayacak” şeklinde konuşuyor. Dünya ekonomilerinin son 4-5 yıllık süreçte bir suni cennet dönemi yaşadığına işaret eden Akın, bu cennetten her ülkenin belirli oranlarda yararlandığını ancak, bu bolca şişirilen balonun global mali krizi beraberinde getirerek patladığını belirtiyor.

KÖRFEZ BÖLGESİNİN YATIRIM PLANLARI SEKTEYE UĞRAYABİLİR

Körfez bölgesinde de hisse senetlerinin ciddi ölçüde değer yitirdiğini vurgulayan Türk-Kuveyt İş Konseyi Başkanı Akın, Körfez ülkelerinin Batı’ya yaptıkları yatırımlarda büyük kayıpların oluştuğunu diğer yandan da petrol fiyatlarının beklenenden çok geride kalması nedeniyle yatırım planlarının sekteye uğrayacağını belirtiyor. “Varil 200 dolar olan bir dönemden, 50 dolara geriledi. Yatırımcılar aynı zamanda geleceğe yönelik beklentileri satın alıyorlar. Şimdi bu beklentilerde ciddi bir gerileme söz konusu. Dolayısıyla Körfez’de de önümüzdeki dönemde eskiye oranla çok bol varlık olmayacak” diyor Akın, ticari fazlası yaklaşık 20 milyar dolar olan Kuveyt özelinde durumun farklı bir çizgiye ilerleyebileceğini dile getiriyor. Kuveyt’in

Fehmi Akın, dünya ekonomilerinin son yıllarda suni cennet dönemi yaşadığını iletiyor.

günlük 2,6 varil petrol ürettiğini işaret eden Akın, yılda bir milyar varil petrol üretme potansiyeline ve 101 milyar varil petrol rezervine sahip ülkenin piyasalardaki değerlerin yeniden oluşmasının bir süre bekledikten sonra yatırım politikalarını yeniden belirleyeceğini ve Türkiye’nin bu süreçte şanslı olabileceğini kaydediyor. Körfez ülkelerinin yatırımlarının bugüne dek daha çok ABD ve Avrupa ülkelerine yönelik olduğuna işaret eden Fehmi Akın, bu yatırımların küresel mali krizden ciddi ölçüde etkilendiğine dikkat çekiyor. “Doların değer yitirmesi ve ABD hazine bonolarının getirilerinin çok düşük seviyelerde kalması Körfez yatırımcılarını başka alternatif yatırım alanlarına yönlelti.

Onlar da bir miktar hisse sentlerine, hedge fonlara ve başka alanlara yatırım yaptılar. Bu alanlarda bir miktar hasar aldılar” ifadesini kullanan Akın, Körfez ülkelerinin bekleme sürecine girdiklerine işaret ediyor. Türkiye’nin son birkaç yıldır ihracata ağırlık vermesi ve dış ticaret ağırlıklı büyümesi nedeniyle daralmayı önce reel sektörde daha sonra finans sektöründe hissedeceğini söyleyen Fehmi Akın, bu anlamda hala kendini gösterme ve yatırımcı çekme şansının söz konusu olduğunu sözlerine ekliyor. “Türkiye bir ölçüde bu krizde batılılardan farklı bir yapıda. Öncelikle bu türev ürünler dediğimiz bunların bir kısmının zehirli-toksin ürünler olduğunu biliyoruz- ürünler büyük kayıplara yol açtılar. Türkiye’de bu türev ürünlerden etkilenen herhangi bir şey yok.

Ne banka sektörümüz bundan etkilendi, ne reel sektörümüz ne de tasarruf sahipleri bundan etkilendi” diyor Türk-Kuveyt İş Konseyi Başkanı, bunun bir avantaj olduğunu belirtiyor. İslam Ülkeleri arasında Türkiye’nin AB’ye tam üyelik yolunda ilerleyen tek ülke olduğunu ve dolayısıyla Körfez ülkelerinin gözünde reformist bir yapı sergilediğini belirten Akın, nüfusun kalabalık olmasının da Türkiye için önemli bir artı olduğunu kaydediyor.

Büyük bir pazar olan Türkiye’nin kendi iç tüketimi açısından da avantajlı konuma sahip olmasının yanında bölgede Avrupa standartlarını temsil etmesinden ötürü hayranlık uyandırdığını ileten Akın şunları kaydediyor: “Körfez’de sadece petrole dayalı endüstriler gelişmiş durumda. Onun dışında da başka endüstriyel faaliyet yok. Daha yakından bakıldığında, Türkiye’nin ihracat ürünlerin neredeyse tamamına yakını endüstri ürünleri, tarımsal ürünlerin ihracatımızda çok ufak bir payı var. Körfez ülkelerinde de bir farklılaşma var ve Türkiye’de reel sektöre yatırım yapma şansları büyük. Türkiye bir de son dönemde enerji koridoru bir ülke konumuna geldi. Doğalgaz ve petrol boru hatlarının ülkemizden Avrupa’ya ulaştığı bir nokta konumunda. Bundan kaynaklı bir yatırım potansiyeli var. Petrole dayalı endüstriler Körfez yatırımcısının tanıdık olduğu alanlar. Şu anda da bu bölgede ‘iştah’ olduğunu düşünüyorum. Bu tür düzenlemeler yapılsa Türkiye’de tarıma dayalı endüstri ve tarım alanında da fırsatlar var.”

Körfez yatırımcısı bekleyip, görmeyi tercih edecektir

Türk-Suudi Arabistan İş Konseyi Başkanı ve Rize Milletvekili Ali Bayramoğlu, Körfez bölgesinde bulunan yatırımcıların, üretim eğrisindeki olumsuz gidişat, petrol fiyatlarındaki iniş trendi ve borsanın değer kaybı ile paralel olarak yitirilen sermayeden ötürü yıprandığını ve beklemeye geçtiğini ifade ediyor. Bayramoğlu Körfez yatırımcısını “beklemeye” alan bu üç faktörü şu şekilde açıklıyor: “Körfez ülkelerinin yatırım konusunda sıkça tercih ettikleri gayrimenkul sektörünün ciddi bir krizle karşılaşması, Körfez yatırımcısını sarsan etmenlerden birincisi olarak ifade edilebilir. Bu faktörlerin ikincisi petrol fiyatlarının kaydettiği yükselişin ardından şu anda yılbaşındaki fiyatlara, düşüş kaydederek, geri dönmektedir. Önümüzdeki dönem petrol fiyatlarının 50-80 dolar arasında olacağına yönelik beklentiler var. Üçüncü nokta ise, likit kaynakları, emtia borsalarında ya da vadeli opsiyon borsalarında değerlendiren yatırımcıların mali krizden kaynaklanan borsa düşüşlerinde muazzam paralar kaybetmeleridir.” Bu unsurların, yatırımcılarda ellerinde kalan likidi değerlendirmeye yöntemlerine yönelik bir kararsızlık ve güvensizliği gündeme getirdiğini kaydeden Bayramoğlu, kısa vadede Ortadoğu’daki kaynağın hemen dünyaya akması gibi bir durumun söz konusu olamayabileceğini ancak Körfez ülkelerinin de krizden avantajlı çıkmayı hedeflediğini sözlerine ekliyor. Türkiye’nin belirli bir gözlem sürecinin ardından

ALİ BAYRAMOĞLU

dan avantajlı konuma geçebileceğini belirten Bayramoğlu “Türkiye’nin bu noktada, bölgeye yakınlığını, bölgeyle arasındaki tarihi derinliği, din birliğini, özellikle de son dönemlerde siyaseten birbirine çok yakınlaşan, birbirlerini doğrudan destekleyen mahiyette açıklamaları bir avantaj olarak kullanmayı bilmelidir. Son dönemde Bakanlık düzeyinde Körfez ülkeleri ile çok sık ilişki kurulmaktadır. Bu da bölge ülkeleri ile Türkiye’nin doğru bir ortaklık kurması için atılması gereken önemli adımlardan biridir” şeklinde konuşuyor. DEİK bünyesinde faaliyet gösteren Körfez İş Konseyleri’nin, ekonomik aktivitelerin hızlandırılabilmesi, karşılıklı yatırımların güçlendirilebileceği, Türkiye’deki teknoloji,

işgücü ve bilgi transferinin sağlanabileceği ve istihdam politikalarının destekleneceği konularda çalışmalarına devam ettiğini belirten Bayramoğlu “2009’da, talep-arz dengelerini ve üretimin canlandığı noktayı görmeden çok hızlı bir hareket olacağını düşünmüyorum. Benim ümidim ekonominin 2010 yılının ikinci yarısından itibaren dünya genelinde daha düzenli bir hale gireceğidir” diyor.

İÇİLEBİLİR SU KONUSUNDA İŞBİRLİĞİ YAPILABİLİR

Önümüzdeki 50 yıl içerisinde su sıkıntısının dünyada büyük bir sorun olacağına dikkat çeken Ali Bayramoğlu, Körfez ve Ortadoğu Bölgesi’nde pet-şişede satın alınan suyun petrolden daha pahalı olduğunu ilereyerek “Körfez bölgesinde yer alan ülkelerin petrol avantajı karşısında, Türkiye’nin içilebilir su avantajı var. İçilebilir su bir işbirliği alanı olarak değerlendirilebilir. Zaten su anda Türkiye’ye yaklaşımlarında en cazip buldukları konu kendi ülkelerinin ve bölgelerinin gıda güvenliğini sağlayabilmeye yönelik tamamsal çalışmalardır. Su konusu bunun temelini oluşturuyor. Kendi ülkelerinde her ne kadar bazı tarımsal girişimlerde bulundularsa da maliyet ve verimlilik çok ciddi sıkıntı oluşturuyor. Fakat ben Türkiye’nin birçok bölgesinde, özellikle tarımsal alanda çok ciddi bir çalışma yapılacağını ve bu sektöre yönelik ciyatırımların gerçekleştirileceğini düşünüyorum” diyor.

OSMAN YILDIRIM

Sermayesiz Türk girişimcisinin yeni ortağı Körfez olacaktır

Türk-Bahreyn İş Konseyi Başkanı ve Coşkun Mühendislik Müşavirlik Ltd. Yönetim Kurulu Başkanı Osman Yıldırım Coşkun, Körfez ülkeleri ile ekonomik ilişkilerde Türk reel sektörüne kaynak bulunmasının ön planda tutulacağını belirtiyor. Coşkun, işbirliği çağrısı ile gelmesi beklenen Körfez sermayesinin, sanayileşmeyi yeni yeni tanıyan Körfez ülkeleri ile, sanayisini oldukça geliştirmiş ancak birikmiş sermaye sıkıntısı çeken Türk girişimcilerin aynı platformda buluşturulması ile gerçekleşeceğini vurguluyor. Körfez ülkelerinin mali krizin öncesine olduğu gibi emlak sektörüne yatırım yapmalarını beklemenin anlamsız olduğu ileten Coşkun, “Körfez ülkeleri emlak ve finans sektöründe büyük kayıplar yaşadı. Petrol ve petrol türevlerinden önemli ölçüde gelir elde eden bu ülkelerin sanayileşme süreçleri yeni başlıyor. Türkiye gibi kendi dinlerinden olan ve iyi bildikleri bir ülkede yatırım yapmaları onların sanayileşme süreçlerini de hızlandırabilir. Diğer yandan da Türk girişimcisinin yeni ortak ve kaynak arayışlarına yanıt sağlayabilir. Biz, Körfez İş Konseyleri Başkanları olarak da, başta Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Kuveyt, Bahreyn ve Oman gibi ülkelerde bu talebi dile getireceğiz” şeklinde konuşuyor.

KÖRFEZ ÜLKELERİNİN DE KAPISI AÇIK

Körfez bölgesinde bulunan ülkelerin sermayelerini yatırımları yerde güven ve istikrarın olmasını ve yatırımlarının karşılığın alabilecekları güvencesinin verilmesini birincil koşul olarak bekleediklerini belirten Türk-Bahreyn İş Konseyi Başkanı Coşkun, bunun Türkiye açısından sağlandığını söylüyor ancak, sözlerine Körfez ülkelerinin

de Türkiye’den işbirliği ve yatırım yönünde beklentilerinin olduğunu ekleyerek devam ediyor. “Körfez bölgesinde ilk petrol çıkaran ülke olan Bahreyn’in, Türkiye’nin işbirliği yapacağı ortaklarını bulması ve yatırım yapması açısından oldukça uygun bir ortama sahip olduğunu düşünüyorum. Zira, Bahreyn, bölgede, İsrail haricinde ABD ile STA’ya sahip tek ülke” diyor Coşkun, Körfez ülkeleri içerisinde kendi çapında en demokratik ülke olarak sayılabilecek Bahreyn üzerinden Türkiye’nin belli bir oranda katma değeri sağlanmış bir üretimin veya ürünün ABD’ye kotasız satılabileceğini dile getiriyor. Bahreyn’de hem alt yapı hem de üst yapı projelerinde 25-30 milyar dolarlık planlanmış yatırım olduğunu ifade eden Türk-Bahreyn İş Konseyi Başkanı, Türkiye’nin bundan pay alamamasının mümkün olmayacağını belirtiyor. Ülkenin yatırım konusunda pek çok teşviki de yürürlüğe koyduğunu söyleyen Coşkun, Türk girişimcisini Bahreynlilerin mutlaka görmek istediklerine işaret ediyor. Bahreyn’in diğer bir özelliğinin de, yıllardır -

özellikle de Beyrut’un finans dünyasından kopmasıyla- bir finans merkezi haline gelmiş olması olduğunu söyleyen Coşkun geçtiğimiz 8 yıllık süreçte, yeniden yapılanmakla beraber Bahreyn’in tekrar finans merkezi olma yolunda büyük bir ilerleme kaydettiğine dikkat çekerek “Şu anda Bahreyn’in en büyük rakibi İstanbul. Biliyorsunuz, İstanbul’u bulduğumuz coğrafyanın finans merkezi yapma çabası içerisindeyiz. Bahreyn’de son verilere göre, 15 civarında bankamızın bulunduğunu biliyoruz. Yaklaşık çift haneli milyar dolar civarında offshore da bulunuyor. Finans ayağında Bahreyn halen iddialı” ifadesini kullanıyor.

Fazla rağbet, seçiciliği ve rekabeti beraberinde getiriyor

Küresel mali krizden, Körfez bölgesinde yer alan bazı ülkelerin aşgari düzeyde etkileneceğinin tahmin edildiğini ve bu tahminden hareketle tüm dünyanın bölgeye gözlerini çevirdiğini ifade eden Türk-Katar İş Konseyi Başkanı, Yüksel İnşaat Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve CEO’su Emin Sazak, fazla rağbetin beraberinde rekabet ve seçiciliği getirdiğini belirtiyor. Sazak, bütün dünya gözünü buraya diktiğinde sorunun oluşan kalabalıkta başladığını dile getirerek “Tüm dünya krizden az etkileneceği beklentisi ile Körfez ülkelerine eğilimi durumda. Bu noktadan hareketle bölgede rekabet çoğalıyor ve ülkedeki yatırımcılar daha seçici davranmaya başlıyor” şeklinde konuşuyor.

Türkiye’nin, bölgeye gerek coğrafi gerekse kültürel anlamda yakınlığından dolayı ve ayrıca, 11 Eylül sonrasında batıya yönelik oluşan negatif kavramdan uzak durmasından kaynaklı olarak bu rekabetçi atmosferden sıvırlma şansının bulunduğunu belirtiyor ve bunun en önemli adımının küçük yapısal değişikliklerde bulunmak olduğunu altını çiziyor. Sazak şunları kaydediyor: “Türkiye’ye doğrudan yatırım yapmak isteyen işadamların önünü açmak aslında çok basit fakat hayati önem taşıyan yapısal değişikliklerle mümkün. Gelecek olan yatırım miktarı ve sağlanacak olan istihdam imkanı ile doğru orantılı olarak vergi muafiyetinin sağlanması bu yapısal değişikliklerden biri. Türkiye, son 5 yıl içerisinde yabancı sermaye aldı. Ancak, bunların çoğunluğu kalıcı değildi, kısa vadeliydi ve neredeyse hiç istihdam sağlamadı. Bazı küçük değişikliklerle bu yatırımları kalıcı ve istihdamda zemin yaratacak şekilde forma sokmak mümkündür.” Bölgede özellikle doğal gaz ve petrol gelirleri

EMİN SAZAK

olan ülkelerin pozisyonlarının daha avantajlı olduğunu belirten Türk-Katar İş Konseyi Başkanı geride bıraktığımız 5 yıl içerisinde yüksek doğal gaz ve petrol gelirlerine sahip Körfez ülkelerinin, bu gelirlerin tümünü yatırıma ayırmadığını ve Suudi Arabistan’ın 600 milyar dolarlık 10 yıllık yatırım planı gibi projelendirdiğini ifade eden Sazak, petrol fiyatlarındaki düşüşlerle birlikte bu projelerin küçük daralmalarla hala gündemde bulunduğunu kaydediyor.

Bu nedenle özellikle inşaat malzemesi yan sanayiinde Körfez bölgesine yatırım yapılabileceğini ve bölgeyi sığırma noktası olarak kullanmanın mümkün olduğunu dile getiren Sazak, “Bölgede yoğun şekilde süregelen müteahhitlik faaliyetlerinden dolayı kendi ürünlerimizi Türkiye’den bölge ülkelerine taşımaya çalışıyoruz. Ayrıca, Katar, BAE gibi ülkelerden Uzakdoğu’ya inşaat yan malzemeleri ihracat etmek de değerlendirilebilecek bir olasılık. Körfez sermayesinin, Türk sanayii ile işbirliği halinde gerçekleştirilebilecek ticari ortaklıkla Uzakdoğu ülkelerine inşaat yan sanayii ürünleri ihracat edilebilir” şeklinde konuşuyor.

Özyeğin, 5 yıl sonra GSMH bakımından Amerika ile birlikte dünyanın en büyük ekonomisi haline gelecek olan Çin'de Türkoloji kürsüleri kurmak gerektiğini kaydetti.

Özyeğin: Türk iş dünyası artık Çin korkusunu aşmalı

Türk-Çin İş Konseyi Başkanı Hüsnü Özyeğin, Çin'e doğru adımlarla girildiğinde Türk işadamlarının devamını mutlaka getireceğine inandığını, Türk iş dünyasının üzerinden Çin korkusunu bir an önce atması gerektiğini ifade etti. Çin korkusunu aşabilmenin bir yolunun Çin'de faaliyet gösteren Türk işadamlarının görmek olduğuna işaret eden Özyeğin, aynı şekilde Türkiye'de de daha fazla Çinli gömmenin etkili olacağına inandığını belirtti. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 6 Ocak'ta DEİK/Türk-Çin İş Konseyi'ni Çankaya Köşkü'nde kabulünde konuşan Hüsnü Özyeğin, Türkiye'nin Çin'e sunabileceği pek çok işbirliği olanağı olduğunu vurgulayarak şunları kaydetti: "Türkiye'de madencilik sektöründe büyük bir potansiyel bulunuyor. Daha önce madencilik sektöründe Afrika'ya büyük yatırım yapan Çinliler Türkiye'ye de maden ve enerji konusunda yatırım yapabilir. Çin ile bu

Türk iş dünyasının üzerinden Çin korkusunu bir an önce atması gerektiğine değinen Türk-Çin İş Konseyi Başkanı Hüsnü Özyeğin, Türkiye'nin Çin'e sunabileceği pek çok işbirliği olanağı olduğunu söyledi.

sektörlerde işbirliği, Türkiye'ye büyük avantaj sağlayacaktır. Diğer taraftan, özellikle yatırım miktarının artırılmasını teminen, Türkiye'ye Çin merkezli bir bankanın gelmesi iki ülke arasındaki sermaye akışını büyük ölçüde hızlandıracaktır. Çin hükümetinin bankalara verdiği büyük destek sonrasında Çin bankaları dünyanın en büyük bankaları haline gelmiştir ve şu süreçte dışarıya açılmanın yollarını aramaktadırlar. Bu konuda hızlı davranarak kazanacaktır." Üniversiteler arası işbirliğinin de artırılması gerektiğine işaret eden Özyeğin, ikili ilişkilerde insan faktörünün çok önemli olduğunu ve Çince bilen elemanlara ihtiyaç duyulduğunu dile getirerek "25 yıl sonra

GSMH bakımından Amerika ile birlikte dünyanın en büyük ekonomisi haline gelecek olan Çin'de Türkoloji kürsüleri kurmak gerekiyor" dedi.

ESKİŞEHİR-İSTANBUL HIZLI TRENİ ÇİNLİLERLE YAPILACAK

Türk-Çin İş Konseyi'ni Çankaya'da verilen bir resepsiyonda kabul eden Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Eskişehir-İstanbul hızlı trenini Çin ile birlikte yapılacağını belirterek İllsu Barajı'nda da Çinliler'in ortaklığı çok arzu ettiklerini ancak maalesef bunun gerçekleşemediğini söyledi. Türkiye'nin Çin'den daha fazla yatırım alması gerektiğine işaret eden Cumhurbaşkanı Gül, bu çerçevede,

yalnızca hükümetin çalışmalarının yetersiz kalacağını, DEİK'in de ayrıca bu yönde bir çalışma yürütmesinin gerekliliğini vurguladı. Bu yönde gayret sarfedilmesini isteyen Gül, iş adamlarının sözlerinin karar amaçlı olduğunu bu nedenle daha fazla ciddiye alınacağını ifade etti.

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine ilk 'evet' diyen ülkenin Çin olduğunu sözlerine ekleyen Gül, bu çerçevede Çin ile iyi bir siyasi ilişki kurulduğunu, 2009 yılında Çin'e resmi bir ziyaret düzenleneceğini açıkladı. Türk-Çin ekonomik ilişkilerinde dikkat çekmenin gerekli olduğunu ve bunun Türkiye'ye diğer alanlarda da avantaj sağlayacağını Gül, vurgulayan Gül, Çin'e gerçekleştirilecek ziyaretler dışında da, Cumhurbaşkanlığı'nın DEİK ile beraber çalışmak arzusunda olduğunu ve planlanan diğer faaliyetlerde her türlü desteği vermeye hazır olduğunu dile getirdi.

Türkiye ve Gürcistan'dan enerji konusunda işbirliği

Gürcistan Başbakanı Grigol Mgaloblišvili, 2009 yılında, Türkiye ile Gürcistan arasında 500 kilowatt'lık enerji nakil hattının kurulacağını ifade etti. Mgaloblišvili, "Birkaç sene önce bir vizyon belirledik. Bu, çok basit bir vizyondur. İşadamlarının daha fazla serbestlik kazanması için Türkiye ile Gürcistan arasındaki vizeleri kaldırdık. Serbest Ticaret Anlaşması ve çifte vergilendirmede anlaşması imzaladık.

Gelecek sene Türkiye ile Gürcistan arasında 500 kilowattlık enerji nakil hattı kurmayı planlıyoruz. Bu proje, yeni bir işbirliği potansiyelini de beraberinde getirecek. Gürcistan, hidroelektrik açısından da verimli bir ülke. Gürcistan'da hidroelektrik santrali kurulması Türk işadamlarının ilgisini çe-

ker diye düşünüyorum" şeklinde konuştu. DEİK/Türk-Gürcü İş Konseyi'nin 24 Aralık 2008'de düzenlediği çalışma yemeğinde düzenlenen yemekte Türk iş adamlarıyla bir araya gelen Başbakan Mgaloblišvili, AB ile serbest ticaret anlaşması için görüşmelere başladıklarını ifade ederek, "Bu görüşmeler sonucunda Gürcistan'da üretilen yaklaşık 7 bin ürün AB pazarına vergisiz girecektir. Gürcistan çok büyük bir piyasa değil ama Gürcistan'da iş yapılıp diğer konulara açılma ihtimali yüksek" dedi. DEİK Türk-Gürcü İş Konseyi Başkanı Tuğrul Erkin de Gürcistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerde bu noktaya 17 yıllık emekle geldiğine dikkat çekerek 2009 yılında ülke ile pek çok projenin hayata geçirileceğini söyledi.

DEİK, "Japonya'da İş Yapmak-Mitsubishi Eğitim Seminerleri" düzenledi.

Japonlarla iş yapmanın inceliklerini DEİK öğretti

DEİK/Türk-Japon İş Konseyi, Japonya Araştırmaları Derneği işbirliği ile Türkiye'nin farklı kentlerinde Japonya'da iş yapmanın temel prensiplerinin ve Japonya'nın imalat sanayinde sahip olduğu birikimin, Türk özel sektörüne aktarılması için 26 Ocak'ta "Japonya'da İş Yapmak-Mitsubishi Eğitim Seminerleri" düzenledi. Gerçekleştirilen "Mitsubishi Eğitim Seminerleri" ile, Japonya ile iş yapmak isteyen Türk iş adamlarına, üretim felsefesi, stratejisi, yenilikçilik ve kalite anlayışı, sü-

reç merkezli düşünce sistemi, sürekli iyileştirme, süreç odaklı yönetim gibi üretime ilişkin Japon anlayışlarının benimsenmesi hedeflendi. Seminer, ayrıca, Türk firmalarının üretim kalitelerini artırmalarına katkıda bulunacak bilgilerle tanışmaları için de önemli bir platform olarak değerlendirildi. Seminerde Japonya ile iş yapmak isteyen firmaların doğrudan iletişime geçebileceği ilgili kurumların da hazır bulunduğu seminerde Bushido ve Monozukuri eğitimleri katılımcılara sunuldu.

KÜRESEL EKONOMİK KRİZDE İŞSİZİN ROTASI: İŞSİZLİK SİGORTASI

Hukuk Müşaviri
dnisanci@deik.org.tr

Ülkemizde gelişim ve demokratikleşmenin önündeki en büyük engellerden biri olarak gösterilen işsizlik, tüm dünyayı derinden etkileyen küresel ekonomik kriz nedeniyle boyutunu çok daha üst seviyelere taşıdı. Bu durum, Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden de açıkça görülebilmekte: Ekim 2008 itibarıyla 2 milyon 687 bin kişinin işsiz olduğu ülkemizde; sayısı hızla artan bu ordunun yeni rotası "İşsizlik Sigortası". Türkiye İş Kurumu verilerine göre, işsizlik ödemesinden yararlanınların sayısı son bir yılda yaklaşık yüzde 90 artmış olup; Aralık 2007 itibarıyla işsizlik sigortasından 101.890 kişi yararlanırken, bu rakam Aralık 2008'de 193.003 kişiye yükselmiş ve 66.6 milyon TL ödemeye yapılmıştır. Uygulamanın başladığı Mart 2002'den 31 Aralık 2008 tarihine kadar sisteme 1.455.238 kişi başvuruda bulunmuş, 1.286.400 kişi işsizlik ödeneği almayı hak kazanmış ve bu kişilere toplam 1.828.703.960 TL ödemede bulunulmuştur. Yine Türkiye İş Kurumunun verilerine göre; işsizlik sigortasından faydalananların sayısındaki artış, ekonomik krizin hissedilen etkisiyle doğru orantılı olup; Ağustos 2008'e kadar 120 bin seviyesinde seyreden rakam, ağustosta 138 bine, kasımda 165 bine, aralıkta da 193 bine çıkmıştır. Her ne kadar, resmi işsizlerin ancak yüzde 7 gibi bir oranına sağlanmış olduğu geçici ve kısıtlı gelir nedeniyle işsizliğe tam bir çözüm olamasa da; başlangıcından bugüne gösterdiği gelişme ve yapılan başvuruların tamamına yakınına ödemede bulunulması gibi kıstaslar ışığında değerlendirildiğinde; işsizlik sigortasının özellikle ekonomik krizin yükseliş trendinde sağladığı destek küçümsenmeyecek boyutta. Krizin boyutlarının ve süresinin tam olarak kestirilemediği de göz önünde bulundurulduğunda; işsizlik

sigortası, "rota" olma özelliğini de uzun süre koruyacağına benziyor. İçinde yaşadığımız şu günlerde, konunun önemi nedeniyle hemen her gazetede gün geçmiyor ki konuyla ilgili bir haber yer almasın. Ancak ne yazık ki bunların çoğu da, mevzuattaki değişiklikler göz önüne alınmaksızın ve konunun uzmanı olmayanlara kaleme alınmış yazılar. İşte biz bu yazımızda; sonular halinde işsizlik sigortası konusunda ana hatlarıyla anlatmayı ve okurlarımızı doğru bilgilerle donatmayı amaçlamaktayız.

1. İŞSİZLİK SİGORTASI NEDİR ?

08/09/1999 tarih ve 23810 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İşsizlik Sigortası Kanununa göre Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybedenlerin, işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli bir süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve Devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur.

2. İŞSİZLİK SİGORTASI KİMLERİ KAPSAR ?

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrası kapsamında olanlardan bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalılar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde açıklanan özel emekli sandıklarına tabi sigortalılar ve ülkemizde çalışma vizesi ile çalışan yabancı işçiler işsizlik sigortası kapsamındadır.

3. KİMLER İŞSİZLİK SİGORTASINA PRİM ÖDEYECEKTİR ?

İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 80 ve 82 nci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlar üzerinden; sigortalı %1, işveren %2 ve Devlet %1 oranında prim ödemektedir. İşveren, işsizlik sigortasına ilişkin prim yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar. Herhangi

bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işveren kesilmiş bulunan işsizlik sigortası primleri ile Devlet katkı payı iade edilir. İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarca ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir. İşsizlik sigortası gelirleri vergiye tabi değildir. Bu gelirlerden hiçbir vergi, resim ve harç kesintisi yapılmaz.

4. İŞSİZLİK SİGORTASININ SUNDUĞU HİZMETLER NELERDİR ?

İşsizlik ödeneğine hak kazanan sigortalı işsizlere;

1. Prim ödeme süresine bağlı olmak üzere; en az 180, en fazla 300 gün süre ile işsizlik ödeneği ödenmektedir,
2. İşsizlik ödeneği alındığı süre boyunca, genel sağlık sigortası primleri Sosyal güvenlik Kurumuna yatırılacaktır,
3. Yeni iş bulmalarda yardımcı olunacaktır,
4. Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilecektir.

Ayrıca, sigortalı işsizler ile Türkiye İş Kurumuna kayıtlı diğer işsizlere; iş bulma, danışmanlık hizmetleri, mesleki eğitim, işgücü uyum ve toplum yararına çalışma hizmetleri verilir ve işgücü piyasası araştırma ve planlama çalışmaları yapılır. Bu giderlerin yıllık miktarı, işsizlik sigortası primi olarak bir önceki yıl içinde İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılan Devlet payının yüzde 30'unu geçmez. Bu oran yüzde 50'ye kadar çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Ancak, işsizlik ödeneğinden yararlanmakta olanlara yönelik hizmetler için bu sınırlama dikkate alınmaz.

5. İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE HAK KAZANMANIN ŞARTLARI NELERDİR ?

Hizmet akidelerinin sona ermesinden önceki 120 günü sürekli olmak üzere, son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olup da kendi istek ve kusurları dışında işsiz kalanlardan;

1. Hizmet akideleri, ihbar önelilerine uygun olarak işveren tarafından sona erdirilenler,

2. Hizmet akideleri, sağlık sebepleri, işverenin kanunda belirtilen ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan davranışları ve işçinin çalıştığı işyerinde bir haftadan fazla süre ile işin durması gerektirecek zorlayıcı sebepler nedeniyle bizzat kendileri tarafından sona erdirilenler,

3. Sağlık sebepleri veya işyerinde işçiyi bir haftadan fazla süre ile çalışmaktan alıkoyan bir zorlayıcı sebebin ortaya çıkması halinde işveren tarafından hizmet akdi sona erdirilenler,

4. Belirli süreli hizmet akdi ile çalışmakta olup da sürenin bitiminde işsiz kalanlar,

5. İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olanlar,

6. Özelleştirme nedeniyle hizmet akdi sona erenler, işsizlik ödeneğine hak kazanırlar.

Hizmet akdi bu hallerden birine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalı işsiz, işsizlik sigortasının sağladığı ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için, işveren tarafından hazırlanıp kendisine verilen İşten Ayrılma Bildirgesi ile birlikte, hizmet akdinin sona erdirildiği tarihi izleyen günden itibaren 30 gün içinde Türkiye İş Kurumuna doğrudan veya elektronik ortamda başvurması gerekmektedir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

6. HANGİ HALLERDE İŞSİZLİK ÖDENEĞİNDEN YARARLANMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR ?

- 6.1. Son 120 günü sürekli olmak üzere, işsiz kalmadan önceki son üç yıl içinde 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödememiş olanlar,
- 6.2. Hizmet akidelerini kendi istek ve iradele-ri ile sona erdirenler,
- 6.3. Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylıklı aylığı alanlar,
- 6.4. Hizmet akideleri grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmış olanlar,
- 6.5. Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan halleri nedeniyle hizmet akideleri işveren tarafından sona erdirilmiş olanlar, işsizlik ödeneğine hak kazanamaz.

7. İŞSİZLİK ÖDENEĞİ NE KADAR SÜREYLE ÖDENİR ?

Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün işsizlik sigortası primi ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- 7.1. 600 gün işsizlik primi ödemiş olanlara 180 gün,
- 7.2. 900 gün işsizlik primi ödemiş olanlara 240 gün,
- 7.3. 1080 gün ve daha fazla işsizlik primi ödemiş olanlara 300 gün süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsiz kendisine ödenir. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulamaz, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez. İşsizlik ödeneğini almakta iken işe giren sigortalının işsizlik ödeneği kesilir. Ancak, işsizlik ödeneğinden yararlanmak için Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalmışa, daha önce hak ettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalmaması durumunda ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

İşsizlik ödeneğini almakta iken işe giren sigortalının işsizlik ödeneği kesilir. Ancak, işsizlik ödeneğinden yararlanmak için Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalmışa, daha önce hak ettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalmaması durumunda ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

8. İŞSİZLİK ÖDENEĞİ NE ŞEKİLDE HESAPLANIR VE NASIL ÖDENİR ?

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 40'dır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, İş Kanunu uyarınca 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 80'ini geçemez. İşsizlik ödeneğinin üst sınırının hesaplanmasında esas alınan asgari ücret, ödemeyi kapsayan dönemde geçerli olan asgari ücret olup, hesaplanan tutardan 0.006 oranında damga vergisi kesintisi yapılacaktır. Bu söylediklerimiz ışığında;

16 yaşından büyükler için aylık brüt asgari ücretin 666,00 TL olarak belirlendiği 01.01.2009-30.06.2009 dönemi için işsizlik ödeneğinin tavanı 529,60 TL olup; asgari ücretin 693,00 TL olarak belirlendiği 01.07.2009-31.12.2009 döneminde ise işsiz sigortalılar en fazla 551,08 TL işsizlik ödeneği alacaklardır.

2 bin Türk girişimci bir araya gelecek

Başkanlığını TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu'nun, Organizasyon Komitesi Başkanlığı'nı Rona Yırcalı'nın, Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı ise Muhtar Kent'in üstlendiği, Dünya Türk İş Konseyi, dünyanın dört bir yanında faaliyet gösteren 2 bin Türk işadamını aynı çatı altında buluşturacak.

TOBB/DEİK Başkanı Sayın M. Rifat Hisarcıklioğlu'nun Başkanlığı'nı, Coca Cola Başkanı ve CEO'su Muhtar Kent'in Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı, DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı'nın ise Organizasyon Komitesi Başkanlığı'nı üstlendiği ve DEİK bünyesinde faaliyetlerini özel amaçlı ilk iş konseyi statüsünde sürdüren Dünya Türk İş Konseyi (DTİK), Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nı 10-11 Nisan 2009 tarihlerinde "Küresel Güç Türkiye" temasıyla Lutfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda ger-

çekleştirecek. Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliği ile TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu ve Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen'in ev sahipliğinde gerçekleştirilecek olan Kurultay'a Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılacağı bildiriliyor. Latin Amerika'dan, Asya'ya, Ortadoğu'dan, Afrika'ya ve Avrasya'ya dünyanın dört bir yanında ticari anlamda önemli başarıları imza atan Türk işadamlarının, iş kadınlarının, işadamları örgütleri temsil-

cilerinin, ekonomistlerin aralarında bulunduğu 2000 kişiyi aynı çatı altında buluşturmayı ve Türkiye'nin küresel bir güç olması yolunda atılacak adımları tartışmayı hedefleyen Dünya Türk Girişimciler Kurultayı, katılımcılarına, ikili iş görüşmeleri yapma, bölgesel oturumlarla ticari zeminde karşılaştıkları sorunları interaktif bir tartışma platformunda masaya yatırma imkanı da sunacak.

Dünya Türk Girişimciler Kurultayı, DEİK ve DTM işbirliği ile gerçekleştirilecektir. Kurultaya ilişkin detaylara www.kurultay2009.org adresinden ulaşabilirsiniz.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU

TÜRKİYE, TÜRK GİRİŞİMCİLERİYLE KÜRESEL BİR GÜÇ OLABİLİR

2008 yılının Mayıs ayında yurt dışında yerleşik Türk iş dünyası temsilcilerinin etkili ve kurumsallaşmış bir yapı altında temsil edilmesi fikrinden yola çıkılarak yeni bir yapılanmayla kurulan Dünya Türk İş Konseyi'nin Galası niteliğindeki "Genişletilmiş İstişare Kurulu Toplantısı"nda İş Konseyi'nin Başkanlığı'nı üstlenen TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nın, Türk iş dünyasının küresel pazarlara entegrasyonunda çitayı yükseltmek için bir fırsat sunduğunu ifade ediyor. Hisarcıklioğlu, küresel bir aktörün uluslararası arenada güçlü bir rol üstlenmesinin çok önemli olduğuna işaret ederek "Türkiye'nin

bölgesel güçten, yani küresel güce evrilmesi için Türk özel sektörü olarak üzerimize düşen görevleri şimdiye dek yerine getirdik. Türkiye, küresel bir güç olma hikayesi yazacaksa, bizim teşebbüsümüz, cesaretimiz, tecrübemiz ve bilgimiz bu hikayenin mürekkebi olacaktır. Türkiye ve Türk ekonomisi için önemli bir güç unsuru olan yurtdışındaki Türk iş dünyasının daha işlevsel bir iletişim ağına sahip olabilmesi için DEİK bünyesinde kurulan Dünya Türk İş Konseyi (DTİK), 10-11 Nisan'da düzenlenecek Dünya Türk Girişimciler Kurultayı kapsamında bir Genel Kurul da gerçekleştirecek. Kurultaylar tarihinde ilk kez hayata geçi-

rilecek olan Genel Kurul çerçevesinde 5 ana Bölgeyi (Avrasya, Avrupa, Orta Doğu- Körfez-Afrika, Asya-Pasifik, Amerika) temsilen Bölgesel Komiteler kurulacak. Kurultay'la beraber Genel Kurul'a yurtdışından katılım sağlayan Türk girişimcileri "Dünya Türk İş Konseyi" Genel Kurulu delegesi ve Konsey üyesi olarak addedilecek. Bölgesel Komitelerin 2 yıl görevde kalacak kendi başkanlarını ve Dünya Türk İş Konseyi Yönetim Kurulu üyelerini seçmeleri de yine aynı Genel Kurul ile sağlanacak. DTİK bu yolla faaliyetlerini bölgesel bazda daha ayrıntılı ve etkin olarak hayata geçirmeyi hedefliyor" şeklinde konuşuyor.

RONA YIRCALI

İYİ TEMSİL EDİLEN ÜLKELERİN ADI YÜKSELECEKTİR

Dünya Türk İş Konseyi'nin Organizasyon Komitesi Başkanlığı'nı yürüten DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı da, küresel arenada var olabilmek için küresel anlamda etkin olmanın şart olduğunun altını çiziyor ve iyi bir temsilin her anlamda Türkiye'nin adını yükselteceğini belirterek DTİK'in Türk iş dünyasının manivelası olacağına inandığını belirtiyor. "Bu noktadan hareketle, ikincil diplomasi örgütlenmesi olarak adlandırılan Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) çatısı altında oluşturulan Dünya Türk İş Konseyi gibi yapılanmaların Türkiye'nin küreselleşme sürecinde 'kazanan safında' yer almasını sağlamak üzere yapılan çalışmalara ivme kazandıracağı bir gerçektir" diyen Yırcalı, güçlü itibara sahip DEİK şemsiyesi altında faaliyet gösteren DTİK'in, "Küresel Güç Türkiye" söylemi altında binlerce işadamını buluşturarak yeni ve işbirliğine açık bir topluluk haline getireceğini dile getiriyor.

MUHTAR KENT

TÜRK GİRİŞİMCİLERİ ADINA BİR "MİLAT"

Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nda hazır bulunacak, Dünya Türk İş Konseyi'nin Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı yaklaşık 1 yıldır başlarıyla sürdüren Muhtar Kent de, DTİK'in dünyadaki Türk Girişimcileri için "milat" olarak kabul edilmesi gerektiğini vurguluyor. Kent, Türkiye'yi hak ettiği seviyeye taşıyabilmek adına başlatılan DTİK oluşumunun, küresel dengelerin yeniden kurulmaya başladığı bu aşamada hayati önem taşıdığının altını çizerek şunları söylüyor: "Türk iş dünyası olarak fırsatları değerlendirmek için dünyanın çeşitli yerlerinde ticari faaliyet gösteren Türkleri buluşturmak şu dönemde atılabilecek en akıllıca ve Türk ekonomisi adına faydalı adımdır."

Referans

KÜRESEL

REFERANS GAZETESİ'NİN ÜCRETSİZ YAYINDIR

Yayın Sahibi

Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
AYDIN DOĞAN

İcra Kurulu Başkanı
Vuslat DOĞAN SABANCI

Genel Yayın Yönetmeni
Eyyüp Can SAĞLIK

Genel Koordinatör
Sefer LEVENT

Haber Koordinatörü
Jale ÖZGENTÜRK

Hazırlayan
Nur TARAN
Samet İNANIR

Yazışları Müdürü
Hasan KILIÇ (Sorumlu)

Sayfa Tasarımı
Aytekin YILMAZ

Reklam ve Pazarlama Direktörü
Nilgün ÇETİN

Abone ve Dağıtım
Direktörü (Befeksi)
Bora ÖZYİĞİT

Satış Koordinatörü
Taliip BAYRAM

Abone - Otur Danışma Hattı
0 800 219 67 06
0212 478 07 37

Yayın Türü: Yaygın, Süreli İzinli, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

Hürriyet Medya Towers, GÜNEŞLİ 34212 İSTANBUL
Tel : (0212) 677 00 00 Faks : (0212) 449 60 47
Basıldığı yer: DOĞAN PRINTING CENTER TESİSLERİ
Hedefi Yolu Esenyurt-İstanbul

KÜRESEL

Referans-DEİK Ortak Yayınıdır. İçerik DEİK tarafından sağlanmıştır. Görüş ve önerileriniz için press@deik.org.tr

DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI

10-11 Nisan 2009 İSTANBUL
LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI

Davetlisiniz

Başvuru için: www.kurultay2009.org

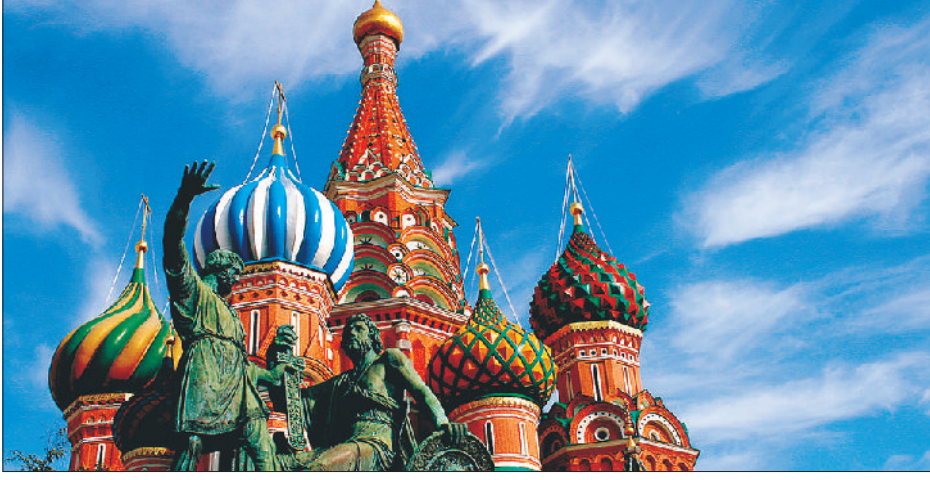
Bilgi için: info@kurultay2009.org

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

"KÜRESEL GÜÇ TÜRKİYE"

Cumhurbaşkanı, Rusya Federasyonu ile buluşacak

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, 12-15 Şubat'ta, Almanya'yı geride bırakarak Türkiye'nin en önemli ticari ortağı konumuna gelen Rusya Federasyonu'na gidiyor. Aralık 2008'de yapılması planlanan ancak, ertelenen Rusya ziyareti çerçevesinde Rusya Federasyonu'nda faal olan ve iş yapmayı planlayan işadamlarımızın katılımıyla DEİK organizasyonunda oluşturulacak bir heyet de Cumhurbaşkanı Gül'e refakat edecek. Moskova ve Kazan şehirlerini kapsayacak olan ve içeriğinde İş Konseyi toplantılarının, resmi yetkililer ve işadamları ile görüşmelerin bulunmasının öngörüldüğü belirtiliyor.

Rusya Federasyonu'na yapılacak ziyaretin iki ülke arasındaki ticaret bağının daha da sağlamlaştırılması ve ticarın önündeki engellerin ortadan kaldırılması açısından önem teşkil ettiğine işaret eden Türk-Rus İş Konseyi Başkanı Cem Kozlu, iki ülke arasındaki ticari engellerin ortadan kaldırılmasının kamu, özel sektör, sivil toplum gibi çeşitli kurum/kuruluşların temsil edildiği platformlarda diyalogun artması ile mümkün olacağına, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ziyaretinin de bu anlamda özel bir anlam ifade ettiğine

işaret etti. Kozlu, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından önce Türkiye ile Rusya arasındaki dış ticaret hacmi 400 milyon dolar seviyesindeyken, bugün ulaşılan ticaret hacminin 28.2 milyar dolar olduğunu ilerek şunları kaydetti: "Türkiye Rusya'ya ihracatını artırırken, bu ülkeden ithalatı ham petrol ve doğalgaz alım miktarlarının artması ve enerji fiyatlarındaki artış nedeni ile 23,5 milyar dolara yükseldi. Yükselen ithalat miktarı ticaret açığımızın da giderek artmasına yol açtı.

İkili ticari ilişkilerimizin şu anki tablosu, dış ticaret açığının giderek aleyhimize olacağını gösteriyor. Bu durumda, ticaret açığımızın daha makul bir seviyeye çekilmesi önem kazanmaktadır. İhracatımızda ürün yelpazesini artırmak ve Rusya içlerinde dağıtım ağı sistemlerinin kurulması ülkeye olan ihracatımızı artırılmasını sağlayabilecek gerekli adımlardandır. OFF-SET hükümlerine işlerlik kazandırılması yoluyla Türk mal ve hizmetlerinin, doğalgaz karşılığı ihracatına olanak tanınması da ticaret açığımızın azalmasına olanak sağlayabilir."

Daha fazla bilgi için:
Serdar Arıkan (sarikan@deik.org.tr)

DEİK Melbourne yolcusu

DEİK/Türk-Avustralya İş Konseyi, Devlet Bakanı Mehmet Şimşek'in eş başkanlığında 23 Şubat'ta Kanberra'da gerçekleştirilecek Türkiye-Avustralya VI. Dönem KEK Toplantısı çerçevesinde Türk iş dünyasının Avustralya iş çevreleri ile temaslarda bulunmasını sağlamak üzere Melbourne'de Türkiye-Avustralya İş Forumu düzenliyor. Avustralya ve Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin, iki ülkenin mesafe olarak birbirine uzak olması, Avustralya'da müteahhlik hizmetleri için Avustralya firmalarına öncelik verilmesi, nüfusun az olması nedeni ile yatırım yapmanın kârlı olmayacağını düşünülmesi gibi nedenlerden ötürü fazla bir gelişme kat edemediği ifade ediliyor. 2008 yılının 11 aylık ikili ticaret verilerine bakıldığında Türkiye'nin ihracatının 347, ithalatının ise 635 milyon dolar seviyesinde kaldığını görmek mümkün. Öte yandan, ithalat ve ihracat ürünlerinin birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olmaları ve Türkiye'nin ticaret politikasında bir yere sahip olmaları ümit vadeden gelişmeler olarak nitelendiriliyor. 1970'li yıllarda Avustralya'ya gelmeye başlayan Türk-

rin, günümüz itibarıyla birinci, ikinci ve üçüncü kuşağın temsil edildiği 100 bine yaklaşan bir Türk topluluğu oluşturdukları bildiriliyor. Göçmen olarak Avustralya'ya ilk gelen Türkler daha ziyade işçi olarak çalışma amacıyla gelmelerine rağmen, günümüzde, Avustralya'daki Türk toplumunun Avustralya ekonomisindeki rolünün çok çeşitli alanlara yayıldığı, göç eden Türklerin, iş hayatına atılmaları, beraberinde Türkiye'den ithalat yapmaya başlamalarına da yol açtığı kaydediliyor.

Daha fazla bilgi için:
Burcu Müderris-bmuderris@deik.org.tr

Türk-Etyopya İş Konseyi kuruldu

Türk-Etyopya İş Konseyi'nin kuruluş anlaşması 9 Ocak 2009 tarihlerinde Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım ve Etyopya Ticaret ve Sanayi Bakanı Girma Biru'nun katılımıyla Addis Ababa'da resmen imzalandı. 5. Dönem KEK Toplantısı sırasında düzenlenen imza töreni ile birlikte Türk-Etyopya İş Konseyi her iki ülkede de resmi geçerlilik kazanmış oldu. Anlaşmayı TOBB ve DEİK'i temsilen Türk- Etyopya İş Konseyi Başkanı Yusuf Aydeniz ve Etyopya Ticaret Odası ve Sektörel Birlikleri adına ECC&SA Başkanı Getachew Ayenew Getahun imzaladı. Görüşmeler sırasında Türk-Etyopya İş Konseyi ve Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi (TİKA) işbirliğiyle 2009'un ikinci yarısında İstanbul'da "Etyopya'da İş Yapma Olanakları Üzerine Yatırım ve Ticaret Seminerleri" konulu seminer düzenlenmesi kararlaştırıldı. Ayrıca, Türk-Etyopya

İş Konseyi I. Ortak Toplantısının 2009 yılının ikinci yarısında İstanbul'da yapılması konusunda karara varıldı. Toplantı sırasında yapılan konuşmalarda "Afrika Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi" çerçevesinde, Etyopya ile 2003 yılında 71 milyon dolar olan ticaret hacminin son dört yılda üç kat artarak, 2008 yılının ilk on ayında 177 milyon dolara ulaştığı belirtildi.

DEİK YÖNETİM KURULU ÜYESİ VE TÜRK-KAZAK İŞ KONSEYİ BAŞKANI ALİ RIZA ARSLAN'A ACİL ŞİFALAR DİLERİZ

DEİK'ten Körfez ülkeleri çıkarması

Batı başta olmak üzere tüm ülkeler, krizden en az etkilenmesi beklenen Körfez ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek üzere kollarını sıvadı. DEİK de Türkiye'nin bu yarıştaki kendine yer edinebilmesi için "2009 Körfez Stratejisi"ni hazırladı.

OMAN İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI GÖRÜŞÜLECEK

Türk iş dünyasının temsilcileri, 9 Şubat'ta Oman'ın Muskat kentinde gerçekleştirilecek Türk-Oman İş Konseyi Ortak Toplantısı çerçevesinde Oman'da faaliyet gösteren işadamları ile buluşacak. DEİK/ Türk-Oman İş Konseyi tarafından 8-12 Şubat tarihlerinde düzenlenecek ziyaret çerçevesinde hayata geçirilecek olan toplantı, işbirliği olanaklarının yerinde tespit edilmesini ve içinde bulunulan küresel krizle mücadelede ortak çözümlerin geliştirilmesini hedefliyor. Oman'daki yatırım fonları konusunda geniş bilgilendirmenin yapılacağı toplantının ardından işadamlarının ülkenin önde gelen yatırım fonları, turizm yatırımları ile ilgili kuruluşlar ve Bayındırlık Bakanlığı yetkilileriyle de görüşülmesi öngörülüyor. Dünya Ticaret Örgütü ve diğer ülkelerle imzalanan Serbest Ticaret Anlaşmaları sayesinde serbest ticaret kuralları benimseyen Oman'ın, Türk ihracatçıları için önemli bir pazar konumunda olduğu öneme vurgulanıyor. Ayrıca, Oman'ın 5 Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde öngördüğü alt ve üst yapı projelerinin de Türk müteahhlik sektörü için fırsatlar yarattığına işaret ediliyor.

Daha Fazla Bilgi İçin:
Bahar Dilşah Kavalı bkavala@deik.org.tr

DEİK KÖRFEZ ARAŞTIRMA MERKEZİNE KABUL EDİLDİ

DEİK, Körfez bölgesindeki ülkelere yönelik bağımsız bir araştırma organı olan, dünyanın pek çok noktasındaki akademik çevrelerle de işbirliği halindeki "Gulf Research Center" (GRC-Körfez Araştırma Merkezi) üyeliğine kabul edilmesinin ardından şimdi de GRC ile işbirliği yapmaya hazırlanıyor. DEİK, işbirliği kapsamında kısa vadede, "İş dünyası perspektifiyle Türkiye-Körfez ilişkileri: Nasıl bir ortaklık, nasıl bir gelecek?" temalı bir rapor hazırlamay hedefliyor.

Dünya ekonomisinde gözlenen son gelişmeler başta Batı ekonomileri olmak üzere, zincirleme bir etki yaratarak tüm piyasalarda bir durğunluk ve daralmaya neden oldu. 11 Eylül'den sonra Arap dünyasına sırtını çeviren Batı ülkeleri başta ABD, İngiltere ve Fransa olmak üzere 2009'un son çeyreğine kadar yoğun olarak hissedilmesi beklenen mali krizin çözümünü Körfez ülkelerinde aramaya başladığından bu yana bölge ülkelerinin ajandası oldukça yoğun. Körfez ülkelerinde biriktirdi tahmin edilen 3-4 trilyon dolarlık fondan tüm ülkeler nasıl pay alabileceğini düşünürken, Türkiye de bu yarıştaki geriye düşmek istemiyor. Biriken sermayelerini kullanabilecekleri ekonomik altyapıya sahip olmayan Körfez ülkeleri de yeni iş ortakları arayışında.

Temel hedefi küresel dünya ekonomisi içerisinde Türk işadamlarının varlığını olabildiğince artırmak ve Türkiye'nin dışa açılım sürecinde itici güç olarak çalışmak olan Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), 21 yıl önce katılım bankalarının kurulmasıyla Türkiye'ye gelen Körfez sermayesinin, mali kriz sürecinde Türkiye'ye daha yoğun şekilde akışını sağlamak için bir "2009 Körfez Stratejisi" oluşturdu. DEİK Genel Sekreteri Ufuk Yılmaz, 2009 yılında bu sermayenin Türkiye'ye çekilmesi için Körfez ülkeleriyle karşılıklı temaslara yoğunlaştırılması, yatırım potansiyeli açısından güçlü Körfez ülkeleri ile ekonomik alanda işbirliğine gidilmesi, finansal krizin, Körfez ülkeleri ile Türkiye'nin ilişkileri açısından fırsat dönüştürülmesi konusunda DEİK'in öncülük görevini üstlenmesi merkezli olarak hazırlanan stratejik plan çerçevesinde 2009 yılı içerisinde özellikle Körfez bölgesine gerçekleştirilen etkinlik sayısında büyük ölçüde artış kaydedileceğini ifade etti.

DEİK, GELECEĞE YATIRIM YAPIYOR

Bu anlamda, Körfez bölgesine üç önemli etkinlik düzenleneceğini ileten Yılmaz, "Suudi Arabistan, Oman ve Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki iş çevreleri ile gerçekleştireceğimiz temaslara, kriz sürecinde Türkiye'nin işbirliği yapabileceği ortakları ile ilişkilerini geliştirmesi açısından önemli" dedi. Türkiye'nin Körfez sermayesinden yeterince pay alamamasının temel nedeninin bölge ülkelerini yeterince tanımamasından kaynaklandığına işaret eden Yılmaz, "Bölge ülkeleri son yıllarda alt yapı ve mimari çalışmaları anlamında pek çok Batı ülkesini geride bıraktı" diyor. Körfez ülkelerinin mali kriz ilk sarsıntılarını geride bıraktığında yeni ticari ortak arayışına gireceklerinin öngörüldüğünü vurgulayan Yılmaz, DEİK'in Körfez stratejisini bu çerçevede oluşturduğunu söylüyor.

GÜL SUUDİ ARABİSTAN'I DEİK İLE ZİYARET EDECEK

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, iş gücü ve satın alma potansiyeli açısından Ortadoğu'nun en büyük pazarı olarak değerlendirilen Suudi Arabistan'ın Riyad ve Cidde kentlerine 3-5 Şubat tarihleri arasında işadamları eşliğinde resmi bir ziyaret gerçekleştirecek. Bu ziyaret kapsamında Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) da Cumhurbaşkanı Gül'e eşlik edecek işadamları ile birlikte 4 Şubat 2009 tarihinde Riyad'da Türk-Suudi İşadamları Forumu'nu; 5 Şubat 2009 tarihinde de Cidde'de Türk-Suudi İşadamları Toplantısı düzenleyecek. Türk iş dünyası temsilcileri ile Suudi işadamlarını bir araya getirerek işbirliği olanaklarının yerinde tespit edilmesini hedefleyen söz konusu forumlarda Cumhurbaşkanı Gül'ün katılımcılara hitap etmesi bekleniyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Ocak ayında Ortadoğu gezisi çerçevesinde Suudi Arabistan'ı da ziyaret etmesinin ardından Cumhurbaşkanı Gül'ün gerçekleştireceği resmi temaslara Türkiye'nin ülke ile ilişkilere ne denli önem verdiğine işaret ettiği önemle vurgulanıyor.

Daha Fazla Bilgi İçin:
Akin Dıblan adıblan@deik.org.tr

UNAKITAN BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NE GİDİYOR

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, 16-19 Şubat 2009 tarihleri arasında, petrol güdümlü ekonomisini özellikle Dubai'de turizm, ticaret ve finans sektörlerini geliştirerek geniş bir tabanla destekleyen, son dönemde Abu Dhabi'deki yükselen altyapı ve ticari faaliyetlerle dikkatleri üzerine çeken Körfez bölgesinin ticaret merkezi Birleşik Arap Emirlikleri'ne Türk işadamları ile birlikte gidiyor. Ziyaret kapsamında DEİK de Unakıtan'ın katılımıyla 18 Şubat'ta Abu Dhabi Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde Türk-BAE İş Forumu'nu düzenleyecek. Bölgenin ticaret merkezi olmasının yanında Körfez'deki re-export işlemlerinin de Dubai üzerinden İran, Hint Yarımadası ve Doğu Afrika'ya yapılması Birleşik Arap Emirlikleri'ni oldukça önemli kılıyor.

Daha Fazla Bilgi İçin:
Hande Bayrak-hbayrak@deik.org.tr